

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Mr Dylan Williams
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGEFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG (CYS)	STANDING ADVISORY COUNCIL (SAC)
DYDD IAU, 13 CHWEFOR 2025 AM 2:00 O'R GLOCH	THURSDAY, 13 FEBRUARY 2025 AT 2:00 PM
YSTAFEELL BWYLLGOR, SWYDDFEYDD Y CYNGOR AC YN RHITHIOL DRWY ZOOM	COMMITTEE ROOM, COUNCIL OFFICES AND VIRTUALLY VIA ZOOM
Swyddog Pwyllgor	Shirley Cooke 01248 752518 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors: -

Non Dafydd, Gwilym O Jones, Dylan Rees, Keith Roberts, Alwen P Watkin, Arfon Wyn

Yr Enwadau Crefyddol/Religious Denominations

Parch/Rev Neil Ridings (Yr Eglwys yng Nghymru/The Church in Wales), Colette Owens (Yr Eglwys Babyddol/The Catholic Church), Parch/Rev Deborah Stammers (Undeb y Bedyddwyr/The Baptist Union of Wales), Edward Morus Jones (Undeb yr Annibynnwyr Cymraeg/ Union of Welsh Independents), Elaine Green (Yr Eglwys Bresbyteraidd/ Presbyterian Church of Wales), Huw Owen (Yr Eglwys Bresbyteraidd/ Presbyterian Church of Wales)

Athrawon/Teachers

Mefys Jones-Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones), Heledd Hearn (Ysgol Uwchradd Bodedern), Owain Roberts (Ysgol Cybi), Manon Morris Williams (Ysgol Santes Dwynwen)

Aelodau Cyfetholedig/Co-Opted Members

Rheinallt Thomas

Cynrychiolydd Anghrefyddol/Non-Religious Representative

Sarah Lloyd (Dyneiddwyr/Humanists)

Nodwch os gwelwch yn dda fod cyfarfodydd y Pwyllgor yn cael eu ffrydio ar gyfer eu darlledu'n fyw a'u darlledu ar wefan y Cyngor. Mae'r Awdudrod yn Rheolydd Data dan y Ddeddf Diogelu Data a bydd data a gesglir yn ystod y ffrydio byw hwn yn cael ei gadw'n unol â pholisi cytunedig yr Awdurdod.

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan Aelod neu Swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

2 **COFNODION** (Tudalennau 1 - 8)

Cyflwyno i'w cadarnhau, gofnodion drafft y cyfarfod blaenorol o'r CYS a gynhaliwyd ar 17 Hydref 2024.

Materion sy'n codi o'r cofnodion: -

- Cynnwys Crynodeb y Cadeirydd yn Adran 1.1. o Adroddiad Blynnyddol CYS.
- Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn diweddarau'r templed hunan-werthuso a gyflwynwyd yn yr adroddiad, a
- chyflwyno addasiadau i'r templed yng nghyfarfod nesaf y CYS.
- Bod fersiwn derfynol Adroddiad Blynnyddol CYS Ynys Môn ar gyfer 2023/24 yn cael ei anfon ymlaen at Lywodraeth Cymru er gwybodaeth.
- Yr Uwch Reolwr Cynradd i drefnu ymweliad ag ysgol uwchradd ar Ynys Môn yn fuan.
- Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn cysylltu â Jenny Downs o'r Eglwys yng Nghymru i geisio cymeradwyaeth i'r CYS gynnwys adroddiadau Adran 50 yr Eglwys fel rhan o werthusiadau'r CYS mewn archwiliadau ysgolion.
- Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn gwahodd y Swyddog Amrywiaeth, Cydraddoldeb, Casineb a Throsedd i fynyachu cyfarfod nesaf y CYS ym mis Chwefror i gyflwyno trosolwg ar waith yr Heddlu.

3 **CYMDEITHAS CYSAGAUC** (Tudalennau 9 - 14)

- a) Ffilm Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg
- b) Prosiect Llais Yr Athro: Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y Cwricwlwm i Gymru –

I dderbyn diweddariad gan yr Ymgynghorydd Proffesiynol i'r CYS, Mr Phil Lord.

4 **EITEMAU CENEDLAETHOL AR GREFYDD GWERTHOEDD A MOESEG - BETH SY'N NEWYDD I RESTR CHWARAE LLYWODRAETHWYR?**

I dderbyn diweddariad gan yr Ymgynghorydd Proffesiynol i'r CYS.

5 **CGM GORFODOL - CYFLWYNIAD I ATHRAWON UWCHRADD** (Tudalennau 15 - 42)

I dderbyn cyflwyniad gan yr Ymgynghorydd Proffesiynol i'r CYS.

6 **CGM A'R CWRICWLWM I GYMRU - CYFLWYNIAD I ATHRAWON CYNRADD**
(Tudalennau 43 - 72)

I dderbyn cyflwyniad gan yr Ymgynghorydd Proffesiynol i'r CYS.

7 **CYFLWYNIAD GAN HEDDLU GOGLEDD CYMRU**

I dderbyn cyflwyniad gan Einir Williams, y Swyddog Amrywiaeth, Cydraddoldeb a Throseddau Casineb, Heddlu Gogledd Cymru.

8 **UNRHYW FATERION PENODOL I'R CYS**

Materion i gyfarfod nesaf y CYS ar 10 Gorffennaf 2025 am 2:00 o'r gloch y prynhawn.

This page is intentionally left blank

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG (CYS)

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Hydref 2024

YN BRESENNOL: Cynghorydd Non Dafydd (Cadeirydd)
Cynghorydd Arfon Wyn (Is-gadeirydd)

Cynghorydd Dylan Rees

Yr Enwadau Crefyddol

Mrs Elaine Green (Eglwys Bresbyteraidd Cymru)
Mr Huw Owen (Eglwys Bresbyteraidd Cymru)
Mrs Collette Owens (Yr Eglwys Gatholig)

Athrawon Gynrychiolwyr

Mr Richard Jones (Ysgol Santes Fair, Caergybi (o 2:30pm)
Mrs Mefys Jones-Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones, Amlwch)
Mrs Manon Morris-Williams (Ysgol Santes Dwynwen) (o 3:00pm)

Aelodau'r Grŵp Anghrefyddol

Sarah Lloyd (Cymdeithas y Dyneiddwyr) (o 2:10pm)

WRTH LAW: Mr Owen T Davies (Uwch Reolwr Cynradd, Addysg) (Clerc i'r CYSAG)
Mr Phil Lord (Ymgynghorydd Proffesiynol i'r CYS)
Mrs Shirley Cooke (Swyddog Pwyllgor)

YMDDIHEURIADAU: Cynghorydd Gwilym O Jones
Mr Edward Morus Jones (Undeb yr Annibynwyr Cymraeg)
Y Parchedig Neil Ridings (Yr Eglwys yng Nghymru)
Y Parchedig Deborah Stammers (Undeb Bedyddwyr Cymru)
Mr Owain Roberts (Ysgol Cybi)
Mr Rheinallt Thomas (Aelod Cyfetholedig)

HEFYD YN BRESENNOL: Dr Gareth Evans-Jones (Canolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol Cymru) (eitem 5) (o 2:10pm)

1. DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim i'w derbyn.

2. COFNODION

Cyflwynwyd, a chadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod blaenorol, a gynhaliwyd 17 Gorffennaf 2024, yn gywir.

Materion yn codi o'r cofnodion: -

- Mae cyflwyniad gan Ganolfan Addysg Grefyddol Cymru wedi'i neilltuo ar gyfer Eitem 5 ar yr agenda heddiw.
- Cadarnhawyd bod copi o gyflwyniad y Pilgrimage Project wedi'i rannu gyda'r CYS.
- Bydd Adroddiad Drafft Blynnyddol y CYS ar gyfer 2023/24 yn cael ei gyflwyno i'r CYS yn ystod eitem 4 ar yr agenda heddiw.
- Cadarnhawyd bod trafodaethau'n mynd rhagddynt rhwng y Pennaeth Democratiaeth ac Arweinwyr Grŵp ynghylch penodi dau aelod newydd i'r seddi gwag ar y CYS.

3. CYMDEITHAS CYSAGAU CYMRU

Cyflwynwyd yr adroddiad ar weithgareddau'r CCYSAGauC yn ystod 2023 a 2024, a Chyfarfod Cyffredinol Blynnyddol ar 13 Mehefin 2024 er gwybodaeth a chawsant eu nodi.

Roedd Ymgynghorydd Proffesiynol y CYS yn bresennol yng Nghynhadledd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) y CCYSAGauC ar 13 Mehefin 2024, ym Mhrifysgol Wreccsam, ar y cyd â PYCAG.

Nodwyd y pwyntiau canlynol o'r cyfarfod: -

- Fe siaradodd yr Athro Graham Donaldson am bwysigrwydd CGM o fewn y Cwricwlwm i Gymru.
- Siaradodd Lynn Neagle am CGM o fewn y Cwricwlwm i Gymru, ac amlinellu ei blaenoriaethau.
- Cynhaliwyd seminarau ymneilltuo gan ysgolion ar y Cwricwlwm i Gymru. Cyfeiriwyd at un ysgol oedd yn cymryd rhan mewn Prosiect y Cyngor Celf ar y thema 'Cynefin'. Roedd yr ysgol yn edrych ar amrywiaeth yn ei chymuned ac wedi gweithio gydag ysgol yn Wreccsam ar ddarn celf yn seiliedig ar y thema 'hunaniaeth'. Drwy'r thema hwn, cafodd y disgyblion gyfle i fyfyrio ar eu hunaniaeth, pwy oedden nhw, eu credoau, o ble maen nhw wedi dod a ble maen nhw'n ei alw'n 'adref'.

Nodwyd bod athrawon ac ymarferwyr o bob cwr o Gymru wedi mynychu Cynhadledd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) y CCYSAGauC. Roedd trafodaethau'n canolbwyntio ar lywodraethu ym maes CYSau, a sut mae CYSau yn darparu cefnogaeth ac yn monitro eu hysgolion eu hunain.

PENDERFYNWYD nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd.

(Ymunodd Sarah Lloyd a Dr Gareth Evans-Jones â'r cyfarfod am 2:10pm)

4. ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT Y CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR GYFER 2023/24

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Drafft y CYS ar gyfer 2023/24 gerbron y CYS am ystyriaeth.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cadeirydd a rhoddodd deyrnged i'r diweddar Miss Bethan James, Ymgynghorydd Addysg Grefyddol y CYSAG, a fu farw mis Ionawr eleni. Diolchodd Ymgynghorydd Proffesiynol y CYS, a fu'n gweithio gyda Miss James yn GwE, i'r Cadeirydd am ei geiriau caredig.

Cyfeiriodd y Cadeirydd at y pwyntiau canlynol yn ei chrynodeb: -

- Mae newidiadau diweddar i aelodaeth y CYS wedi ehangu'r cwrpas ar gyfer aelodau newydd.
- Mae adroddiadau archwilio Estyn yn ystod y 12 mis diwethaf wedi dangos bod safonau Addysg Grefyddol yn Ynys Môn wedi bod yn rhagorol.
- Bu Cadeirydd ac aelod arall o'r CYS yn ymweld ag Ysgol Bodffordd ac roeddynt wedi synnu pa mor dda mae CGM wedi ymgorffori mewn gwersi yn yr ysgol. Cafodd aelodau eraill o'r CYS eu hannog i ymweld ag ysgolion yn ystod y flwyddyn newydd.
- Mae nifer y disgyblion sy'n astudio CGM TGAU wedi cynyddu. Gwneud cyfraniad cadarnhaol i'r cwriclewm drwy gynhyrchu casgliad o leoliadau ysbrydol ar gyfer ysgolion, fydd yn cael ei gyhoeddi ar-lein.

Cyfeiriodd Ymgynghorydd Proffesiynol CYS at y pwyntiau canlynol yn yr adroddiad: -

- Bydd crynodeb y Cadeirydd yn cael ei gynnwys dan Adran 1.1. yr adroddiad.
- Mae dolenni at Ganllawiau Llywodraeth Cymru ar y Cwriclewm i Gymru wedi'u cynnwys yn yr adroddiad.
- Mae blynyddoedd 10, 11, 12 a 13 mewn ysgolion ar Ynys Môn yn defnyddio'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol fel eu Maes Llafur Cytunedig Lleol.
- Mae nifer y disgyblion sy'n astudio Astudiaethau Crefyddol Safon Uwch wedi disgyn ers y llynedd.
- Archwiliodd Estyn 7 ysgol y llynedd, ac adrodd ar bob un.
- Mae'r Awdurdod Lleol wedi gweithredu ar geisiadau gan y CYS, a amlinellir yn Adran 2.4 yr adroddiad.
- Mae'n ddyletswydd ar ysgolion i gynnig sesiynau addoli ar y cyd mewn ysgolion. Mae adnoddau ar gyfer ysgolion ar wefan y CCYSAGauC i fodloni gofynion statudol mewn perthynas ag addoli ar y cyd.
- Mae templed CYS yn adran 3.3 yr hunan-werthusiad ar gyfer ysgolion mewn perthynas â safonau Addysg Grefyddol yn cyfeirio at Addysg Grefyddol yn hen Fframwaith Archwilio Estyn. Mae Estyn wedi addasu ei Fframwaith, a bellach mae ganddo 3 maes archwilio yn hytrach na 5. Mae'r templed wedi dyddio, a bydd angen cael gwared arno ar gyfer yr adroddiad blynyddol nesaf. Efallai y bydd angen ei ail ysgrifennu os yw ysgolion yn edrych ar Addysg Grefyddol drwy lygaid Estyn.
- Roedd y meini prawf maes archwilio ar dudalen 28 ar gyfer hunan-werthusiad ysgolion ar Addysg Grefyddol yn berthnasol yn ystod cyfnod yr adroddiad, ond bydd angen ei ddiweddarau.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Cyfarwyddwr Addysg, yr Uwch Reolwr Cynradd (Clerc y CYS) ac Ymgynghorydd Proffesiynol y CYS am eu gwaith yn paratoi Adroddiad Blynyddol y CYS.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd yn Adroddiad Blynyddol y CYS ar gyfer 2023/24.**
- **Cynnwys Crynodeb y Cadeirydd yn Adran 1.1. yr adroddiad.**
- **Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn diweddarau'r templed hunan-werthuso a gyflwynwyd yn yr adroddiad, a**
- **chyflwyno addasiadau i'r templed yng nghyfarfod nesaf y CYS.**
- **Bod fersiwn derfynol Adroddiad Blynyddol CYS Ynys Môn ar gyfer 2023/24 yn cael ei anfon ymlaen at Lywodraeth Cymru er gwybodaeth.**

(Ymunodd Mr Richard Jones â'r cyfarfod am 2:30 pm)

5. CANOLFAN GENEDLAETHOL ADDYSG GREFYDDOL CYMRU

Cafwyd gyflwyniad gan Dr Gareth Evans Jones ar Ganolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol Cymru, sydd wedi bod yn cefnogi athrawon ac Addysg Grefyddol ers yr 1970au. Dywedodd, ynghyd â Mrs Mefys Jones-Edwards, ei fod yn rhan o dîm a ail lansiodd y Ganolfan yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn 2023. Mae'r Ganolfan bellach yn cynrychioli sawl crefydd a ffydd gwahanol er mwyn hyrwyddo addysg sy'n gysylltiedig â nhw.

Mae'r Ganolfan yn cynnig nifer o gyfleoedd i ymgysylltu gydag ysgolion a sefydliadau ffydd, am ddim. Ymhlith digwyddiadau diweddar mae: -

- Cynhaliwyd Ysgol Basg oedd yn cynnig sesiynau adolygu ar gyfer disgyblion oedd yn astudio TGAU a Safon Uwch.
- Cynhaliwyd cynhadledd yng Ngholeg Sir Gâr, gyda dysgwyr blwyddyn 7 o ysgolion gwahanol yn bresennol.
- Cafwyd sgwrs gyda Ficer Eglwys Anglicanaidd Trawsfynydd yn y Ganolfan, gyda 4 ysgol yn mynychu'n rhithiol.
- Mae'r Ganolfan wedi gweithio gyda Phrifysgol Caerdydd ar yr Holocost, lle cafwyd panel rithiol i drafod sut i gofio'r Holocost mewn ffordd ddigidol. Codwyd pwyntiau, megis a yw'n dderbyniol defnyddio hologramau a DA (Deallusrwydd Artiffisial) i drafod yr Holocost.

Nodwyd bod y Ganolfan yn rhannu gwybodaeth am wahanol feddylwyr, athronwyr a damcaniaethwyr ar Instagram. Yn ystod Mis Hanes Pobl Ddu, bydd gwybodaeth am arweinwyr crefyddol du pwysig yn cael ei rhannu ar Instagram, sy'n cysylltu â'r cyfleoedd sy'n cael eu cynnig gan y Cwricwlwm i Gymru o ran creu amrywiaeth ehangach.

Ar Ddiwrnod y Ddaear, rhennir dyfyniadau gan amgylchfydwyr gwahanol. Mae cynrychiolydd o'r Ganolfan yn gweithio gyda'r Prosiect Heddwch mewn Addysg, a gafodd ei gynnal yn Eisteddfod Llangollen.

Nod y Ganolfan yw parhau i gefnogi athrawon ledled Cymru a chefnogi Addysg Grefyddol. Yn ychwanegol at hyn, mae'r Ganolfan yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru mewn perthynas â rolau ymgynghorol a sefydliadau ffydd a bydolygon. Mae trafodaethau ar sut i gydweithio'n well â'r CYS hefyd wedi bod yn mynd rhagddynt.

Dywedodd Mrs Mefys Jones-Edwards bod staff yn y Ganolfan wedi cynnig cefnogaeth i ysgolion Ynys Môn, yn enwedig Ysgol Syr Thomas Jones (YSTJ). Dywedodd bod athrawon yr ysgol uwchradd yn gwerthfawrogi'r gefnogaeth a'r sesiynau hyfforddi sydd ar gael i ysgolion, sy'n cael eu darparu mewn ffordd ddiddorol. Nodwyd bod y Ganolfan yn darparu adnoddau arbennig, ac mae disgyblion YSTJ wedi elwa o gymryd rhan yn y sesiynau. Diolchodd yr athrawes i Mr Evans-Jones a'i staff am eu gwaith.

Gofynnwyd cwestiwn ynghylch sut mae gwerthoedd anghrefyddol yn cael eu cysylltu â gwaith y Ganolfan mewn ffordd gadarnhaol? Dywedodd Dr Evans-Jones bod staff yn y Ganolfan yn gweithio'n agos gyda Humanists UK, ac wedi meithrin perthynas iach gyda'r sefydliad. Dywedodd bod y Ganolfan yn cydnabod ac yn ymgorffori bydolygon anghrefyddol yn eu gwaith, a'i fod yn rhan annatod o'r Cwricwlwm Newydd. Nodwyd bod cynrychiolydd ar gyfer y Dyneiddwyr yn mynychu Diwrnod y Panel Rhyng-ffydd ym Mhrifysgol Bangor ar 13 Tachwedd 2024, a bydd bydolygon llai poblogaidd hefyd yn cael eu cynrychioli.

Gofynnwyd a oedd y Ganolfan ynghlwm ag addysgu diwinyddiaeth cyd-destunol ar lefel gradd neu ôl-radd? Dywedodd Dr Evans-Jones ei fod yn ddarlithydd Diwinyddiaeth a Diwinyddiaeth Gymharol yn Adran Athroniaeth, Moeseg a Chrefydd Prifysgol Bangor. Dywedodd, am fod y pynciau mor amrywiol, maent yn galluogi darlithwyr i alinio a'r Cwricwlwm i Gymru newydd. Dywedodd, eleni, ei fod yn addysgu Diwinyddiaethau Cristionogol yn y Byd Modern. Y flwyddyn nesaf, bydd yn addysgu Dyneiddiaeth, ac yna Paganiaeth yn y byd ôl-fodern y flwyddyn ganlynol.

Gofynnwyd a oes unrhyw brosiectau ar y thema Heddwch mewn Addysg, neu a yw'r plant yn gwneud gwaith celf ar y pwnc? Dywedodd Dr Evans-Jones bod Prosiect Heddwch mewn Addysg wedi bod, yn benodol ar gyfer disgyblion blynyddoedd 7, 8 a 9. Dywedodd y byddai'n hoffi ehangu'r prosiect gydag Academi Heddwch Cymru a chyflwyno'r cynnig i aelodau bwrdd y Ganolfan. Byddai'n galluogi ysgolion i weithio gyda'r gymuned a'r ynys gyfan er mwyn sicrhau bod dysgwyr yn cael cyfle i fyfrio ar y thema'n greadigol.

Diolchodd y Cadeirydd i Dr Gareth Evans-Jones am ei drosolwg addysgiadol ar waith y Ganolfan a'r hyn oedd ar gael, sy'n adnodd defnyddiol iawn ar gyfer ysgolion Ynys Môn.

PENDERFYNWYD nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd.

6. YMWELIAD AELODAU CYS YNYS MÔN I YSGOL UWCHRADD

Dywedodd yr Uwch Reolwr Cynradd bod trefniadau ar waith i aelod o'r CYS ymweld ag ysgol uwchradd ar Ynys Môn. Yn anffodus, nid oedd yr ysgol yn

gallu hwyluso'r ymweliad hwnnw, a thynnwyd eu gwahoddiad yn ôl.

Dywedodd y Cadeirydd ac Is-gadeirydd eu bod yn fodlon mynychu ymweliad ysgol.

PENDERFYNWYD bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn trefnu ymweliad ag ysgol uwchradd ar Ynys Môn yn fuan.

(Ymunodd Mrs Manon Morris-Williams â'r cyfarfod am 3:00pm)

7. MANYLEB DRAFFT ASTUDIAETHAU CREFYDDOL TGAU A DIWEDDARIAD AR YSGOLION UWCHRADD

Siaradodd Mrs Mefys Jones-Edwards am ei phrofiad o addysgu Addysg Grefyddol yn Ysgol Syr Thomas Jones, Amlwch. Dywedodd bod nifer uchel o ddisgyblion yn dilyn y pwnc ar lefel TGAU a Safon Uwch yn ei ysgol.

O ran pynciau Maes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau, dywedodd yr athrawes bod y cwestiwn mawr yn cael ei drin mewn ffordd ddisgyblaethol. Dywedodd ei bod yn addysgu Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, tra bod yr arbenigwyr Hanes a Daearyddiaeth yn addysgu eu pynciau unigol, a bod yr athro Busnes yn darparu mewnbwn i'r pwnc. Nodwyd, yn YSTJ, bod myfyrwyr yn gwneud llawer o waith ar y pwnc: maent yn edrych ar lyfrau, mae'r athro'n cwestiynu'r disgyblion ac yn gwrando arnynt, sy'n creu sylfaen gref wrth baratoi ar gyfer TGAU.

Dywedodd yr athrawes, er mwyn cyflwyno'r cwestiwn mawr mewn Dyniaethau, rhaid cynllunio ymlaen llawn. Mae'n rhaid i bob athro Dyniaethau fod yn ymwybodol o'r hyn mae athrawon eraill o fewn y pwnc yn ei addysgu fel eu bod yn plethu gyda'i gilydd er mwyn creu'r darlun mwy. Ar ddiwedd bob cwestiwn mawr, gall athrawon gwahanol ymateb i bob pwnc Dyniaethau. Mae'n rhaid i athrawon allu gweld y cysylltiad rhwng pynciau er mwyn bodloni anghenion y Cwricwlwm Newydd. Dywedodd ei bod yn bosibl dewis eich trywydd, a chynhelir trafodaethau cyson rhwng athrawon a disgyblion. Dywedodd yr athrawes ei bod yn angerddol iawn dros Addysg Grefyddol, a'i bod hi eisiau gweithredu'r manyleb newydd yn gywir, fel bod disgyblion yn cyrraedd y safon.

Mynegodd yr athrawes bryder bod y Manyleb Drafft newydd ar gyfer TGAU yn drwm a manwl, er bod rhai elfennau'n plethu gyda'r Cwricwlwm i Gymru. Gwahoddodd aelodau o'r CYS i ymweld ag YSTJ i siarad a dysgwyr ac edrych ar eu gwaith.

Dywedodd Ymgynghorydd Proffesiynol y CYS fod CBAC wedi cadw'r elfen Addysg Grefyddol yn hytrach na newid y cymhwyster i Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg TGAU. Dywedodd fod pryderon wedi'u mynegi nad yw disgyblion yn barod ar gyfer TGAU ym mlynnyddoedd 7, 8 a 9, a'u bod yn colli allan ar ehangder y lensys am eu bod yn paratoi ar gyfer TGAU. Gall hyn gyfyngu'r cwricwlwm a bydd disgyblion yn colli allan ar gyfleoedd diddorol yn ystod blynnyddoedd 7, 8 a 9, gan fod Cristnogaeth a'r 5 system cred mawr dal yn cael eu defnyddio. Nodwyd y bydd cyfle yn un o'r unedau i drafod Paganiaeth, er enghraifft, ond ni fydd hynny yn ystod y cwrs TGAU cyfan.

PENDERFYNWYD nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd.

8. UNRHYW FATER ARALL YN BERTHNASOL I'R CYS

Gofynnwyd a oedd CYS Ynys Môn yn adrodd ar archwiliadau Adran 50 ar gyfer Addysg grefyddol, gan fod gan ysgolion enwadol gwirfoddol a gynorthwyr archwiliadau ar wahân ar gyfer Addysg grefyddol.

Dywedodd Ymgynghorydd Proffesiynol y CYS nad yw adrodd ar archwiliadau Adran 50 o fewn cylch gorchwyl y CYS, ond byddai'n croesawu hynny yn sgil y berthynas rhwng y sectorau gwahanol o ganlyniad i'r Cwricwlwm i Gymru a'r ddogfen canllawiau. O ran pleidleisio'r CYSAG, byddai agen cymeradwyaeth gan yr Eglwys yng Nghymru, y Sector Catholig a'r CYS. Nodwyd nad yw ysgolion yr Eglwys yng Nghymru wedi'u harchwilio ers cyn Covid.

- Dywedodd y Cadeirydd ei bod wedi derbyn e-bost gan athro ar Ynys Môn yn gofyn am eglurder ynghylch y gofynion statudol ar gyfer Addysg Grefyddol Cyfnod Allweddol 4.

Dywedodd Ymgynghorydd Proffesiynol y CYS fod yr hawl statudol wedi cynyddu i 16 oed. Dywedodd fod rhaid addysgu Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg neu Addysg Grefyddol i bob disgybl ym mlwyddyn 7, 8 a 9. Os addysgir Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg i ddisgybl, mae hynny'n disodli Addysg Grefyddol. Os nad yw disgyblion yn astudio Addysg Grefyddol, byddai'n rhaid iddynt lynu wrth y Maes Llafur Cytunedig.

- Dywedodd y Cadeirydd bod cynnydd wedi bod mewn troseddau casineb a chrefydd. Dywedodd y dylid gwahodd cynrychiolydd o Heddlu Gogledd Cymru i roi cyflwyniad ar drosedd casineb. Dywedodd ei bod wedi derbyn gohebiaeth gan y Swyddog Amrywiaeth, Cydraddoldeb, Casineb a Throseddu, ac gofynnod am sylwadau'r Pwyllgor.

PENDERFYNWYD

- **Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn cysylltu â Jenny Downs o'r Eglwys yng Nghymru i geisio cymeradwyaeth i'r CYS gynnwys adroddiadau Adran 50 yr Eglwys fel rhan o werthusiadau'r CYS mewn archwiliadau ysgolion.**
- **Bod yr Uwch Reolwr Cynradd yn gwahodd y Swyddog Amrywiaeth, Cydraddoldeb, Casineb a Throsedd i fynychu cyfarfod nesaf y CYS ym mis Chwefror i gyflwyno trosolwg ar waith yr Heddlu.**

9. CYFARFOD NESAF

Nodwyd y bydd cyfarfod nesaf y CYS yn cael ei gynnal ddydd Iau, 13 Chwefror 2025 am 2:00 pm.

Daeth y cyfarfod i ben 3:40 pm

**CYNGHORYDD NON DAFYDD
CADEIRYDD**

This page is intentionally left blank

TEITL YR ASTUDIAETH: Prosiect Llais Yr Athro: CGM yn y Cwricwlwm i Gymru	STUDY TITLE: The Teacher Voice Project: RVE in the Curriculum for Wales
<i>At bwy mae'r astudiaeth wedi'i hanelu ?</i> Anelir yr astudiaeth hon at athrawon yng Nghymru. Rhaid i'r cyfranogwyr fod yn ymarferwyr sy'n addysgu yng Nghymru (o fewn cyd-destun ysgol neu leoliad 3 i 16 oed). Mae hyn yn cynnwys athrawon yn yr ysgolion a'r lleoliadau canlynol: Meithrin, Cynradd, Uwchradd, Ysgolion Pob Oed, Arbennig, ac Unedau Cyfeirio Disgyblion. <i>Pwy sy'n gyfrifol am yr astudiaeth?</i> Gyda chefnogaeth Cymdeithas CYSAGau / CYSau Cymru, mae'r astudiaeth gydweithredol hon wedi'i dyfeisio a'i chynnal gan ymchwilwyr o Ganolfan San Silyn Wrecsam, Prifysgol yr Esgob Grosseteste, Prifysgol Metropolitan Caerdydd, Cymorth Addysg Castell-nedd Port Talbot, ac Ysgol Uwchradd Llanisien, Caerdydd. <i>Beth yw pwnc yr astudiaeth?</i> Mae'r astudiaeth hon wedi'i chynllunio i gael mynediad uniongyrchol at brofiadau athrawon o'r newidiadau cwricwlwm yng Nghymru a'u hymgysylltiad â nhw, gyda ffocws ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM). Nod yr astudiaeth yw rhoi 'ciplun' o safbwyntiau athrawon ar CGM yn y Cwricwlwm i Gymru, a all lywio'r ddarpariaeth ar gyfer dysgu proffesiynol a deialog broffesiynol ar lefelau lleol a chenedlaethol. Mae'r ymchwil hon yn cael ei chynnal er budd y cyhoedd. <i>Beth fydd cymryd rhan yn yr astudiaeth yn ei olygu?</i> Os yw cyfranogwyr posibl yn penderfynu cymryd rhan yn yr astudiaeth, ar ôl iddynt ddarllen y wybodaeth hon i gyfranogwyr, yna bydd angen iddynt	<i>Who is the study aimed at?</i> This study is aimed at teachers in Wales. Participants must be practitioners teaching in Wales (within a 3- to 16-year school or setting context). This includes teachers in the following schools and settings: Nursery, Primary, Secondary, All-age School, Special, and PRU. <i>Who is responsible for the study?</i> With the support of the Wales Association of SACREs / SACs, this collaborative study is devised and undertaken by researchers from the St Giles' Centre Wrexham, Bishop Grosseteste University, Cardiff Metropolitan University, Neath Port Talbot Education Support, and Llanishen High School, Cardiff. <i>What is the study about?</i> This study is designed to access directly teachers' experiences of and engagement with curriculum change in Wales, with a focus on Religion, Values and Ethics (RVE). The aim of the study is to provide a 'snapshot' of teachers' perspectives on RVE in the Curriculum for Wales, which can inform provision for professional learning and professional dialogue at both local and national levels. This research is being conducted in the public interest. <i>What will participation in the study involve?</i> If potential participants decide to take part in the study, once they have read the participant information on page 1 of the survey, they then need to respond

ymateb i'r cwestiynau Caniatâd sy'n dilyn. Yna byddant yn cael mynediad i'r arolwg, lle gofynnir iddynt fel unigolyn roi rhywfaint o wybodaeth gyffredinol gwyno amdanynt eu hunain ac yna ymateb i ystod o gwestiynau sy'n eu gwahodd i rannu eu safbwyntiau a'u profiadau proffesiynol sy'n berthnasol i CGM yn y Cwricwlwm i Gymru. Bydd y cwestiynau hyn yn cymryd tua 25 – 30 munud i'w cwblhau.

Oes rhaid iddyn nhw gymryd rhan?

Mae cymryd rhan yn yr astudiaeth hon yn gwbl wirfoddol ac ni fydd dewis peidio â chymryd rhan yn effeithio arnynt mewn unrhyw ffordd. Gallant hefyd ddewis tynnu eu cyfranogiad yn ôl, heb roi rheswm, trwy gysylltu â Dr Tania ap Sion (tania.apsion@bishopg.ac.uk). Rhoddir rhagor o fanylion am dynnu'n ôl o'r astudiaeth isod.

A fydd unrhyw fanteision posibl o gymryd rhan yn yr astudiaeth hon?

Bydd cymryd rhan yn yr astudiaeth hon yn helpu i rannu safbwyntiau athrawon ar CGM yn y Cwricwlwm i Gymru ar lefelau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol. Bydd hyn yn helpu i gyfrannu at ddeialog broffesiynol a lywir gan ymchwil a dysgu proffesiynol.

Beth yw anfanteision, sgil effeithiau neu risgiau posibl cymryd rhan yn yr astudiaeth hon? Ni chanfuwyd unrhyw anfanteision, sgil-effeithiau na risgiau i gymryd rhan yn yr astudiaeth hon.

A fydd fy rhan yn cael ei chadw'n gyfrinachol? Bydd data'r cyfranogwyr yn cael ei gasglu drwy onlinesuCGMys.jisc.ac.uk ar lwyfan JISC, sy'n cydymffurfio â GPDR. Bydd y data yma yn cael eu storio'n ddiogel ym Mhrifysgol yr Esgob Grosseteste ar

to the Consent questions which follow. They will then gain access to the survey, where they will be asked as an individual to provide some brief general information about themselves and then respond to a range of questions which invite them to share their professional views and experiences relevant to RVE in the Curriculum for Wales. These questions will take approximately 25 – 30 minutes to complete.

Do they have to take part?

No. Participation in this study is completely voluntary and choosing not to take part will not affect them in any way. They can also choose to withdraw their participation, without giving a reason, by contacting Dr Tania ap Sion (tania.apsion@bishopg.ac.uk). Further details about withdrawing from the study are provided below.

Will there be any possible benefits in taking part in this study?

Participation in this study will help teacher perspectives on RVE in the Curriculum for Wales to be shared at local, national and international levels. This will help contribute to research-informed professional dialogue and professional learning.

What are the possible disadvantages, side effects or risks, of taking part in this

study? No disadvantages, side effects or risks to taking part in this study have been identified.

Will taking part be kept confidential?

Participants' data will be collected via onlinesurveys.jisc.ac.uk on the JISC platform, which is GPDR compliant. These data will be stored securely at Bishop Grosseteste University on the University's double-encrypted OneDrive,

OneDrive y Brifysgol sydd wedi'i amgryptio ddwywaith, a dim ond y tîm ymchwil fydd yn ei gael drwy ddefnyddio cyfrifiaduron wedi'u hamgryptio, a ddiogelir gan gyfrinair. Ni ofynnir i'r cyfranogwyr ar unrhyw adeg yn yr arolwg i ddarparu unrhyw ddata personol enw neu enw yr ysgol neu leoliad. Bydd data'n ddienw os cynhwysir unrhyw wybodaeth adnabyddadwy. Ar ôl cwblhau'r gwaith casglu data, bydd yr holl ddata'n cael ei gadw'n gyfrinachol ac yn ddiogel am hyd at 10 mlynedd.

Beth fyddwch y tîm ymchwil yn ei wneud gyda'r data? Fel rheolydd data ar gyfer yr astudiaeth hon, rydym wedi ymrwymo i ddiogelu hawliau unigolion yn unol â deddfwriaeth diogelu data. Bydd Prifysgol yr Esgob Grosseteste yn cadw ymatebion i'r arolwg am 10 mlynedd ar ôl diwedd yr astudiaeth, ac ar ôl hynny bydd yr holl ddata'n cael ei ddileu. Bydd ymatebion dienw pawb sy'n cwblhau'r arolwg yn cael eu hysgrifennu mewn adroddiadau, erthyglau academiaidd, ac erthyglau newyddion ymchwil, a fydd ar gael am gyfnod amhenodol. Byddant hefyd yn cael eu cyflwyno mewn cynadleddau, seminarau a chyfarfodydd proffesiynol. Mae hawliau cyfranogwyr i gael mynediad at, newid neu symud eu gwybodaeth yn gyfyngedig, gan fod angen i ni reoli eu gwybodaeth mewn ffyrdd penodol er mwyn i'r ymchwil fod yn ddibynadwy ac yn gywir.

Beth fydd yn digwydd os nad yw cyfranogwr am barhau i fod yn rhan o'r astudiaeth? Nid oes unrhyw rwymedigaeth ar gyfranogwyr posibl i gymryd rhan yn yr astudiaeth. Os yw cyfranogwr yn dewis tynnu'n ôl ar ôl i cyflwyno'u hymateb i'r arolwg, bydd angen iddynt ddarparu eu 'ID Ymateb' a

and will be accessible only by the research team using encrypted, password-protected computers. At no point in the survey will participants be asked to provide any personal data such as their name or their school or setting name. Data will be anonymised should any identifiable information be included. Following the completion of data collection, all data will be kept confidentially and securely for up to 10 years. Following the completion of data collection, all data will be kept confidentially and securely for up to 10 years.

What will the research team do with my data? As data controller for this study, we are committed to protecting the rights of individuals in line with data protection legislation. Bishop Grosseteste University will keep survey responses for 10 years after the end of the study, after which all data will be deleted. The anonymous responses of everyone who completes the survey will be written up in reports, academic articles, and research news articles, which will be made available indefinitely. They will also be presented at conferences, seminars and professional meetings. Participant rights to access, change or move their information are limited, as we need to manage their information in specific ways in order for the research to be reliable and accurate.

What will happen if a participant does not want to carry on being part of the study? There is no obligation for a potential participant to participate in the study. If a participant chooses to withdraw after they have submitted their survey response, they will need to provide their 'Response ID' which is randomly

gynhyrchir ar hap gan yr arolwg pan fyddant yn cyflwyno'u hymateb. Mae'r ID ymateb hwn yn caniatáu i'w data gael ei adnabod a'i ddileu. Os byddant yn colli eu ID ymateb, ni fyddant yn gallu tynnu'n ôl o'r astudiaeth oherwydd ni fydd unrhyw ddata personol adnabod yn cael ei gasglu yn yr astudiaeth. Os ydynt yn dewis tynnu'n ôl o'r astudiaeth, dylent gysylltu â Dr Tania ap Sion (tania.apsion@bishopg.ac.uk)

Beth fydd yn digwydd i ganlyniadau'r astudiaeth?

Bydd canfyddiadau'r astudiaethau'n cael eu rhannu â CCYSAGC, CYSAGau/CYSau lleol, awdurdodau lleol, consortia, Llywodraeth Cymru, a chyrff proffesiynol eraill sydd â diddordeb mewn CGM yn y Cwricwlwm i Gymru. Bydd y canfyddiadau hyn yn cael eu lledaenu trwy gyflwyniadau mewn cynadleddau, seminarau a chyfarfodydd yn ogystal â thrwy gyhoeddiadau. Nid yw'r astudiaeth yn casglu data personol fel enwau neu enwau ysgolion neu leoliadau felly mae'r data'n ddienw. Bydd unrhyw ddyfyniadau a ddefnyddir yn ddienw ac yn cael eu cyflwyno mewn ffordd sy'n osgoi adnabod unrhyw unigolyn, ysgol neu leoliad.

Pwy sydd wedi adolygu'r astudiaeth?

Mae'r astudiaeth hon wedi'i hadolygu a'i chymeradwyo gan bwyllgor moeseg ymchwil Prifysgol yr Esgob Grosseteste a phwyllgor moeseg ymchwil Prifysgol Metropolitan Caerdydd (CSESP -Sta-323).

Â phwy y dylwn gysylltu os wyf am gael rhagor o wybodaeth?

Dr Tania ap Sion, Darllenydd Crefydd, Dyniaethau ac Addysg, tania.apsion@bishopg.ac.uk

generated by the survey when they submit their response. This response ID allows their data to be identified and deleted. If they lose their response ID, they will not be able to withdraw from the study because no identifying personal data will be collected in the study. Should they choose to withdraw from the study, they contact Dr Tania ap Sion (tania.apsion@bishopg.ac.uk)

What will happen to the results of the study?

Study findings will be shared with WASACRE, local SACREs/ SACs, local authorities, consortia, Welsh Government, and other professional bodies with an interest in RVE in the Curriculum for Wales. These findings will be disseminated through presentations at conferences, seminars and meetings as well as through publications. The study does not collect personal data such as names or school or setting names so the data are anonymous. Any quotations used will be anonymised and presented in a way to avoid identification of any individual, school or setting.

Who has reviewed the study?

This study has been reviewed and approval given by Bishop Grosseteste University research ethics committee and the Cardiff Metropolitan University research ethics committee (CSESP -Sta-323).

Who should I contact if I want further information?

Dr Tania ap Sion, Reader in Religions, Humanities and Education, tania.apsion@bishopg.ac.uk

Â phwy y dylwn gysylltu os dymunaf godi ymholiadau neu bryderon?

Yn achos unrhyw angen i godi ymholiadau neu bryderon am y prosiect ymchwil hwn, mae croeso i chi ddefnyddio'r manylion cyswllt annibynnol hyn:

Yr Athro Caroline Horton, Cadeirydd
Pwyllgor Moeseg Ymchwil Prifysgol yr
Esgob Grosseteste,
caroline.horton@bishopg.ac.uk.

DOLEN AROLWG: FERSIWN CYMRAEG

<https://app.onlinesurveys.jisc.ac.uk/s/bishopg/the-teacher-voice-project-rve-in-the-curriculum-for-wales-dupli>

Who should I contact if I wish to raise queries or concerns?

In case of any need to raise queries or concerns about this research project, you are welcome to use these independent contact's details:

Professor Caroline Horton, Chair of
Bishop Grosseteste University's Research
Ethics Committee,
caroline.horton@bishopg.ac.uk.

SURVEY LINK: ENGLISH VERSION

<https://app.onlinesurveys.jisc.ac.uk/s/bishopg/the-teacher-voice-project-rve-in-the-curriculum-for-wales>

This page is intentionally left blank

Cwricwlwm i Gymru

Crefydd,
Gwerthoedd a
Moeseg

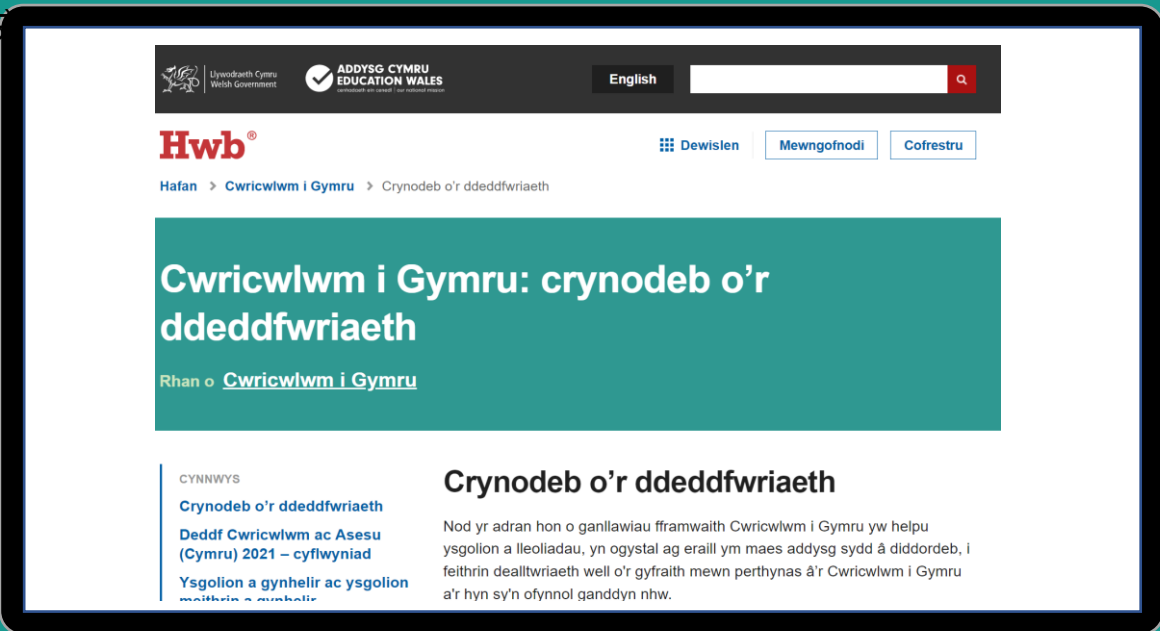
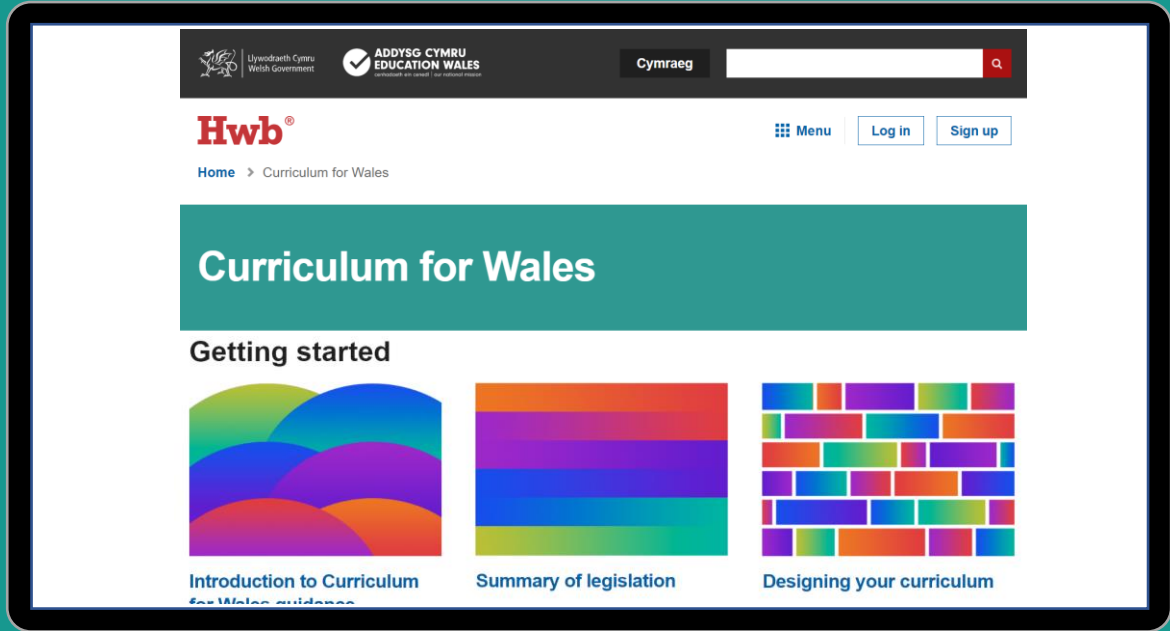
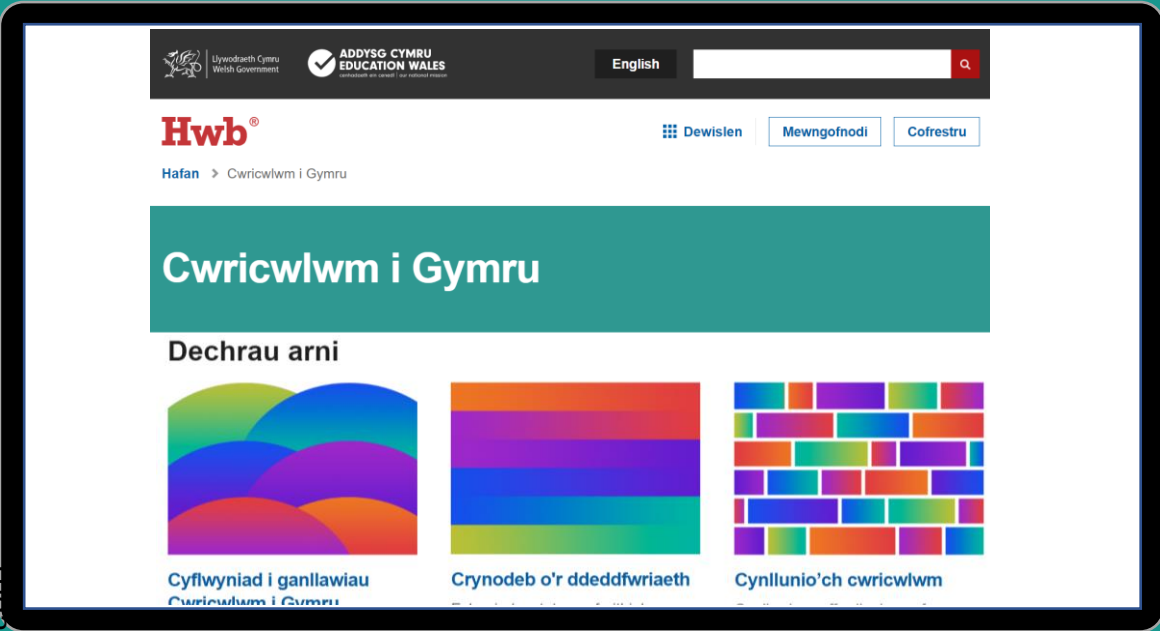

[Click for Slide Notes](#)

Curriculum for Wales

Religion, Values
and Ethics

Crefydd, gwerthoedd a moeseg

Statws cyfreithiol y canllawiau ar grefydd, gwerthoedd a moeseg

Mandadol

Mae'r canllawiau ar grefydd, gwerthoedd a moeseg ym Maes y Dyniaethau yn statudol a chânt eu cyhoeddi o dan adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 (y Ddeddf) a bwriedir iddyn nhw helpu'r rhai sy'n gyfrifol o dan y Ddeddf am gynllunio'r maes llafur ar gyfer crefydd, gwerthoedd a moeseg fel rhan o gwricwlwm yr ysgol.

Religion, values and ethics

Legal status of the RVE guidance

Mandatory

The guidance on RVE contained within the Humanities Area is statutory and published under section 71 of the Curriculum and Assessment (Wales) Act 2021 (the Act) and designed to assist those responsible under the Act for designing the RVE syllabus as part of the school curriculum.

Prif Agweddau

- Crefyddau ac argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol
 - Erthygl 2 Protocol 1 i'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol (E2P1)

Main Aspects

- Religious and non-religious philosophical convictions
 - Article 2 Protocol 1 of the European Convention on Human Rights (A2P1)

Prif Agweddau

- Crefyddau ac argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol
 - Erthygl 2 Protocol 1 i'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol (E2P1)
- ~~Yr hawl i dynnu'n ôl ac Crefydd, gwerthoedd a moeseg ôl-16~~

Main Aspects

- Religious and non-religious philosophical convictions
 - Article 2 Protocol 1 of the European Convention on Human Rights (A2P1)
- ~~The right to withdraw and post 16 compulsory RE~~

Prif Agweddau

- Crefyddau ac argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol
 - Erthygl 2 Protocol 1 i'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol (E2P1)
- ~~Yr hawl i dynnu'n ôl ac Grefydd, gwerthoedd a moeseg ôl-16~~
- “Ystyried”
 - Meysydd Llafur Cytunedig
 - Canllawiau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Main Aspects

- Religious and non-religious philosophical convictions
 - Article 2 Protocol 1 of the European Convention on Human Rights (A2P1)
- ~~The right to withdraw and post 16 compulsory RE~~
- “Have Regard”
 - Agreed Syllabi
 - Religion, values and ethics guidance

Prif Agweddau

- Crefyddau ac argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol
 - Erthygl 2 Protocol 1 i'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol (E2P1)
- ~~Yr hawl i dynnu'n ôl ac Crefydd, gwerthoedd a moeseg ôl-16~~
- “Ystyried”
 - Meysydd Llafur Cytunedig
 - Canllawiau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg
- Datblygiad ysbrydol
 - *yn unigolion iach, hyderus sydd â gwerthoedd sicr ac sy'n sefydlu eu credoau ysbrydol ac egwyddorol*
 - Ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol – Estyn
 - Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021

Main Aspects

- Religious and non-religious philosophical convictions
 - Article 2 Protocol 1 of the European Convention on Human Rights (A2P1)
- ~~The right to withdraw and post 16 compulsory RE~~
- “Have Regard”
 - Agreed Syllabi
 - Religion, values and ethics guidance
- Spiritual development
 - *healthy, confident individuals who have secure values and are establishing their spiritual and ethical beliefs*
 - Spiritual, moral, social and cultural – Estyn
 - Curriculum and Assessment Act (Wales) 2021

Section 59(2) General curriculum requirement

The requirement is that the curriculum is a balanced and broadly based curriculum that -

- (a) promotes the spiritual, moral, cultural, mental and physical development of the pupils and of society, and*
- (b) prepares the pupils for the opportunities, responsibilities and experiences of later life.*

- 29 Gofynion gweithredu pellach ar gyfer disgyblion 3 i 14 oed**
- (1) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig yn unol ag is-adran (2) i ddisgyblion nad ydynt eto wedi cwblhau'r flwyddyn ysgol y mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn eu dosbarth yn cyrraedd 14 oed ynddi.
 - (2) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd sy'n sicrhau addysgu a dysgu i bob disgybl—
 - (a) sy'n cwmpasu'r meysydd dysgu a phrofiad (gan gynnwys yr elfennau mandadol o fewn y meysydd hynny), a
 - (b) sy'n datblygu'r sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol.
 - (3) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicrheir o dan is-adran (2)—
 - (a) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, fod yn addas ar gyfer cyfnod datblygu'r disgybl, a
 - (b) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, gyd-fynd â Rhan 2 o Atodlen 1, ac eithrio pan fo is-adran (4) yn gymwys.
 - (4) Mae'r is-adran hon yn gymwys pan fo'r addysgu a dysgu i ddisgyblion mewn dosbarth y mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion ynddo yn iau na'r oedran ysgol gorfodol ar ddechrau'r flwyddyn ysgol.

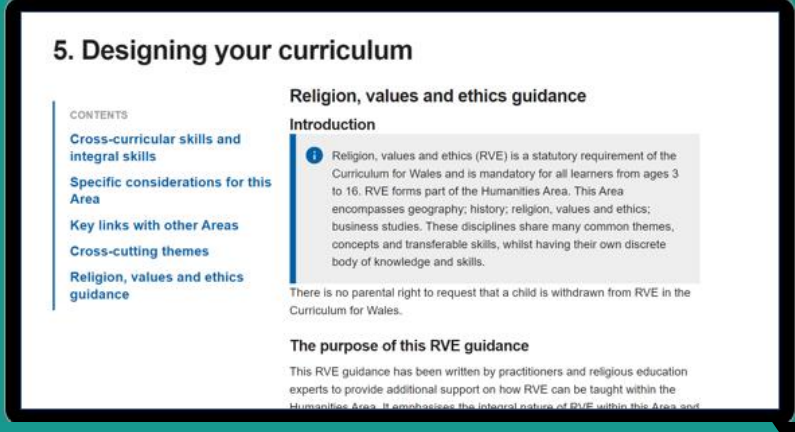
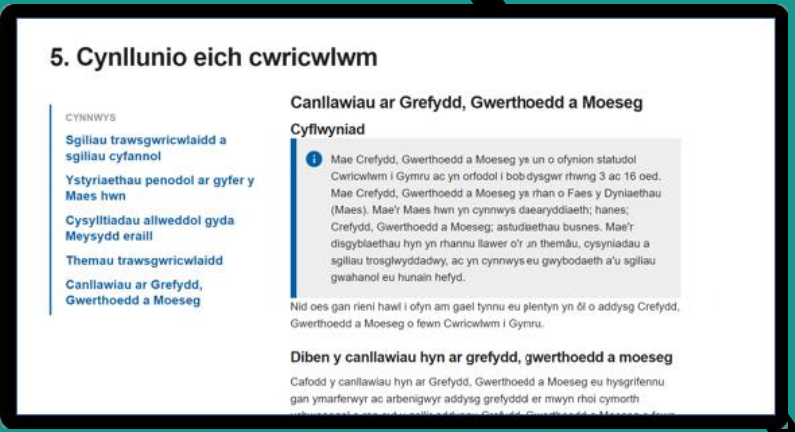
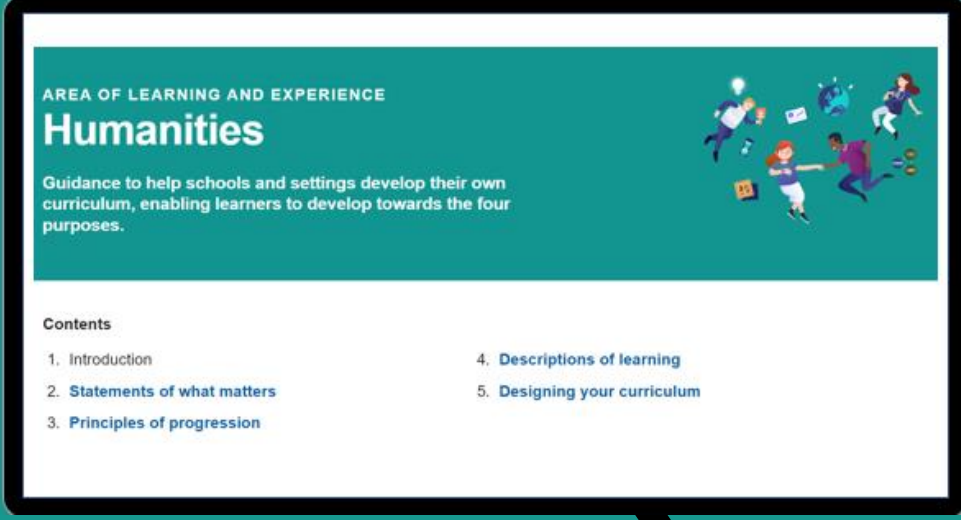
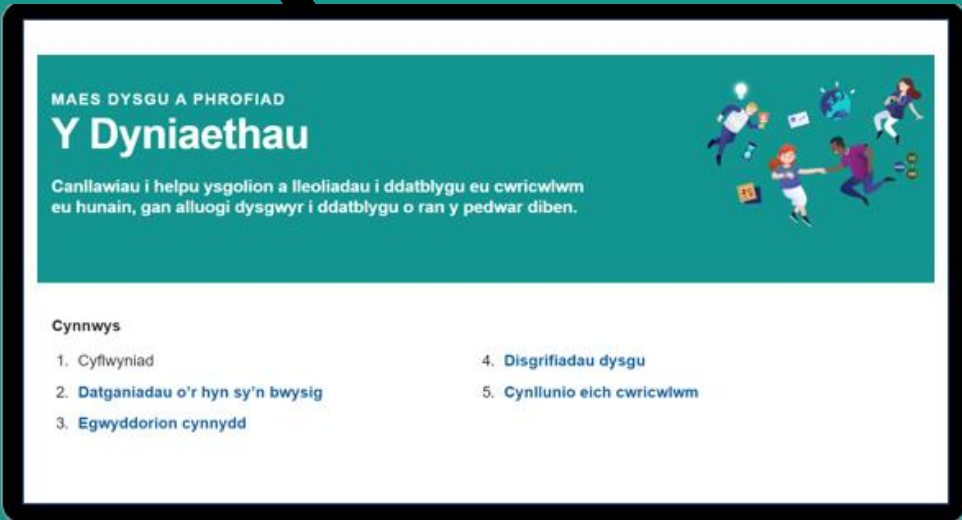
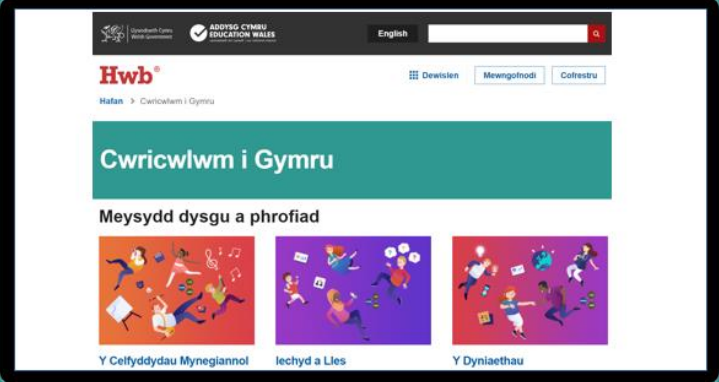
- 29 Further implementation requirements for pupils aged 3 to 14**
- (1) The adopted curriculum must be implemented in accordance with subsection (2) for pupils who have not yet completed the school year in which the majority of the pupils in their class attain the age of 14.
 - (2) The adopted curriculum must be implemented in a way that secures teaching and learning for each pupil that—
 - (a) encompasses the areas of learning and experience (including the mandatory elements within those areas), and
 - (b) develops the mandatory cross-curricular skills.
 - (3) The teaching and learning secured under subsection (2)—
 - (a) in respect of the mandatory element of Relationships and Sexuality Education, must be suitable for the pupil's stage of development, and
 - (b) in respect of the mandatory element of Religion, Values and Ethics, must accord with Part 2 of Schedule 1, except where subsection (4) applies.
 - (4) This subsection applies where the teaching and learning is for pupils in a class in which the majority of the pupils are below compulsory school age at the beginning of the school year.

30 Gofynion gweithredu pellach ar gyfer disgyblion 14 i 16 oed

- (1) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig yn unol ag is-adran (2) i ddisgyblion sydd wedi cwblhau'r flwyddyn ysgol y cyrhaeddodd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn eu dosbarth 14 oed ynddi.
- (2) Rhaid gweithredu'r cwricwlwm mabwysiedig mewn ffordd—
 - (a) sy'n sicrhau addysgu a dysgu i bob disgybl sy'n cwmpasu'r elfennau mandadol o fewn y meysydd dysgu a phrofiad, a
 - (b) sy'n sicrhau addysgu a dysgu arall i bob disgybl ym mhob maes dysgu a phrofiad.
- (3) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicheir o dan is-adran (2) ddatblygu'r sgiliau trawsgwricwlaidd mandadol.
- (4) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicheir o dan is-adran (2) gynnwys—
 - (a) addysgu a dysgu mewn cysylltiad ag unrhyw ddarpariaeth a wneir yn y cwricwlwm, i'r graddau y mae'n gymwys i'r disgybl, yn rhinwedd rheoliadau a wneir o dan adran 25, a
 - (b) yr addysgu a dysgu a ddewisir gan y disgybl yn rhinwedd adran 24.
- (5) Am eithriad i'r ddyletswydd i sicrhau'r addysgu a dysgu a ddewisir gan y disgybl, gweler adran 31.
- (6) Rhaid i'r addysgu a dysgu a sicheir o dan is-adran (2)—
 - (a) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, fod yn addas ar gyfer cyfnod datblygu'r disgybl, a
 - (b) mewn cysylltiad ag elfen fandadol Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, gyd-fynd â Rhan 2 o Atodlen 1.

30 Further implementation requirements for pupils aged 14 to 16

- (1) The adopted curriculum must be implemented in accordance with subsection (2) for pupils who have completed the school year in which the majority of the pupils in their class attained the age of 14.
- (2) The adopted curriculum must be implemented in a way that—
 - (a) secures teaching and learning for each pupil that encompasses the mandatory elements within the areas of learning and experience, and
 - (b) secures other teaching and learning for each pupil in each area of learning and experience.
- (3) The teaching and learning secured under subsection (2) must develop the mandatory cross-curricular skills.
- (4) The teaching and learning secured under subsection (2) must include—
 - (a) teaching and learning in respect of any provision made in the curriculum, so far as it applies to the pupil, by virtue of regulations made under section 25, and
 - (b) the teaching and learning chosen by the pupil by virtue of section 24.
- (5) For an exception to the duty to secure the teaching and learning chosen by the pupil, see section 31.
- (6) The teaching and learning secured under subsection (2)—
 - (a) in respect of the mandatory element of Relationships and Sexuality Education, must be suitable for the pupil's stage of development, and
 - (b) in respect of the mandatory element of Religion, Values and Ethics, must accord with Part 2 of Schedule 1.

Cynllunio eich cwricwlwm ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg

- themâu trawsbynciol
- sgiliau trawsgwricwlaidd
- sgiliau sy'n hanfodol i'r pedwar diben
- Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg a'r datganiadau o'r hyn sy'n bwysig

Tudalen 25

- Datblygiad ysbrydol
- Cysyniadau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg
- Lens Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Designing your curriculum for Religion, Values and Ethics

- cross-cutting themes
- cross-curricular skills
- skills integral to the four purposes
- Religion, Values and Ethics and the statements of what matters

- Spiritual development
- Religion, Values and Ethics Concepts
- The Religion, Values and Ethics lens

Datblygiad ysbrydol

- Hunanymwybyddiaeth mewn perthynas â phobl eraill
 - *meithrin ymdeimlad o'u natur unigryw a'u gwerth*
 - *meithrin cydberthnasau da*
- Cysylltu â'r byd ehangach a'r byd naturiol
 - datblygu gwerthfawrogiad o'r ffaith eu bod yn perthyn i'w hardal leol, i Gymru ac i'r byd ehangach
- Creadigrwydd a mynd y tu hwnt i'r cyffredin
 - gofyn, ystyried a myfyrio ar y cwestiynau eithaf (y cwestiynau 'mawr' ynghylch bywyd)
 - darganfod ystyr a phwrrpas yn eu bywydau eu hunain
- Archwilio cwestiynau eithaf ac ystyried ystyr a phwrrpas
 - profi'r hyn sydd y tu hwnt i'r cyffredin

Spiritual development

- Awareness of self in relation to others
 - *develop a sense of their uniqueness and value*
 - *form good relationships*
 - *'to live with disappointment'*
- Connections to the wider and the natural world
 - develop an appreciation of belonging in their locality, Wales and the wider world
- Creativity and going beyond the everyday
 - develop creativity and use their imagination
 - experience awe and wonder or be amazed by things
- Exploration of ultimate questions and contemplation of meaning and purpose
 - experience that which is beyond the ordinary

Lens Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg

- **Chwilio am ystyr a phwrpas**

Sut mae pobl yn ymateb i gwestiynau dyfnach bywyd er mwyn deall y cyflwr dynol.

- **Y byd naturiol a phethau byw**

Sut a pham mae pobl yn dangos gofal a chyfrifoldeb am y byd ac yn cael eu rhyfeddu gan fyd natur.

- **Hunaniaeth a pherthyn**

Beth sy'n ein gwneud ni yn ni, fel pobl, cymunedau a dinasyddion yn byw mewn byd amrywiol.

- **Awdurdod a dylanwad**

Sut a pham mae gwahanol fathau o awdurdod yn dylanwadu ar fywydau pobl.

- **Cydberthnasau a chyfrifoldeb**

Sut mae pobl yn byw gyda'i gilydd, a pham mae'n bwysig meithrin cydberthnasau iach.

- **Gwerthoedd a moeseg**

Sut a pham mae pobl yn gwneud dewisiadau moesol a sut mae hyn yn dylanwadu ar eu gweithredoedd.

- **Taith bywyd**

Beth mae pobl yn ei brofi fel rhan o daith bywyd, a'r ffordd y caiff y profiadau eu cydnabod.

The RVE lens

- **Search for meaning and purpose**

How people respond to the deeper questions of life in order to understand the human condition.

- **The natural world and living things**

How and why people show concern and responsibility for the world and experience awe and wonder in nature.

- **Identity and belonging**

What makes us who we are as people, communities and citizens living in a diverse world.

- **Authority and influence**

How and why different types of authority influence people's lives.

- **Relationships and responsibility**

How people live together and why developing healthy relationships is important.

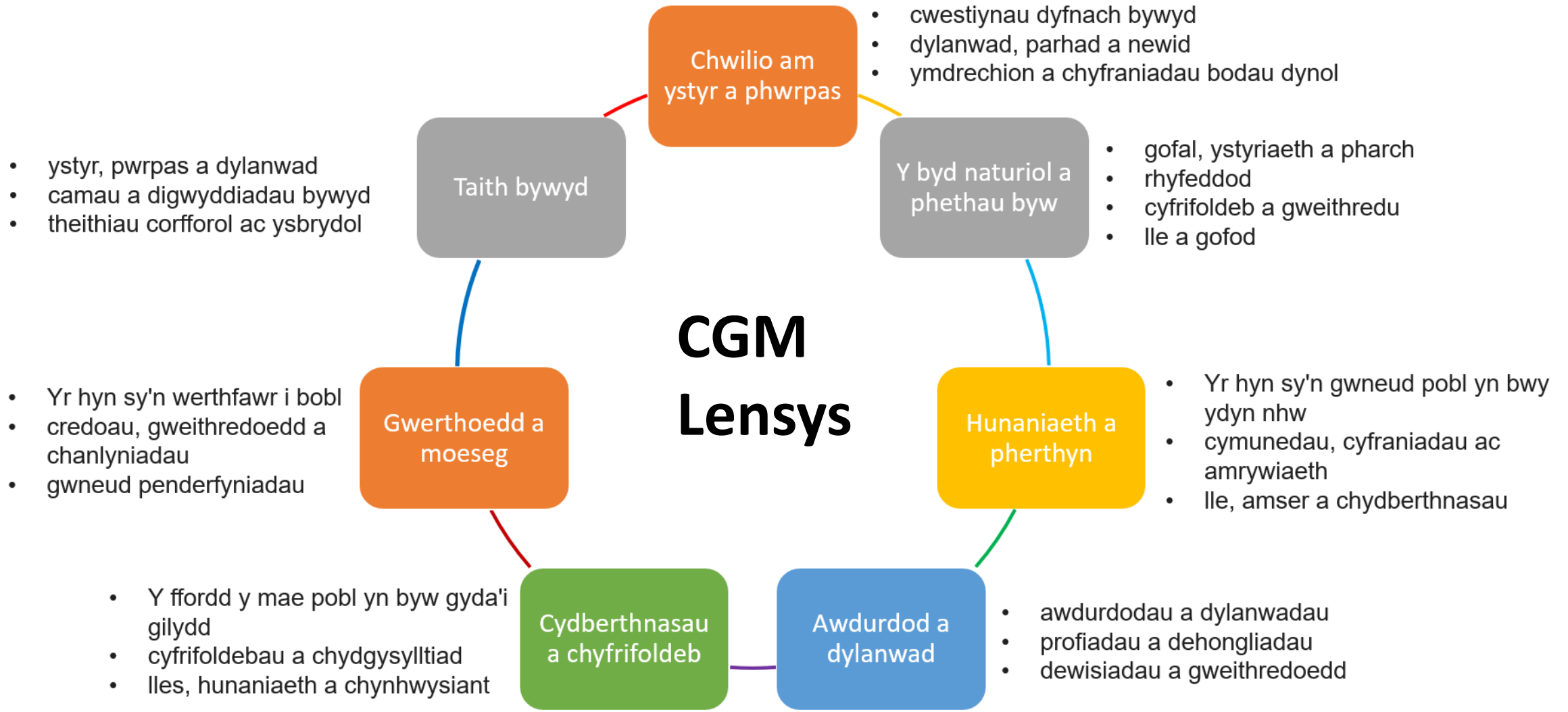
- **Values and ethics**

How and why people make moral choices and how this influences their actions.

- **The journey of life**

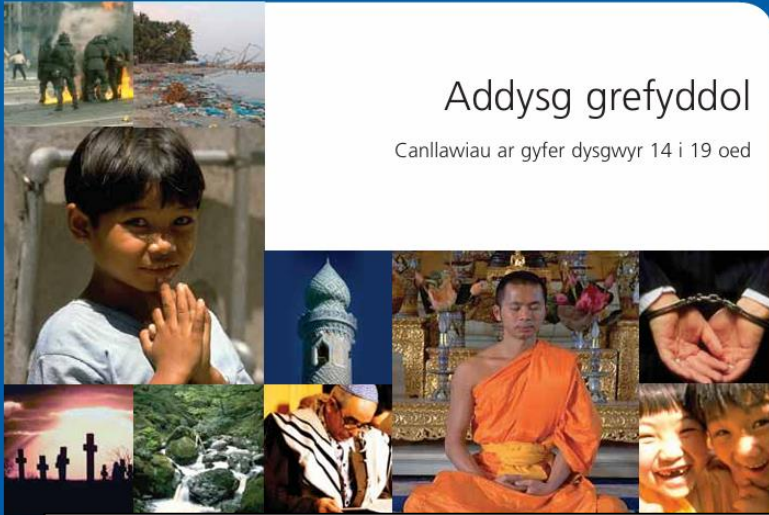
What people experience as part of the journey of life and how these experiences are acknowledged.

Addysg grefyddol

Canllawiau ar gyfer dysgwyr 14 i 19 oed

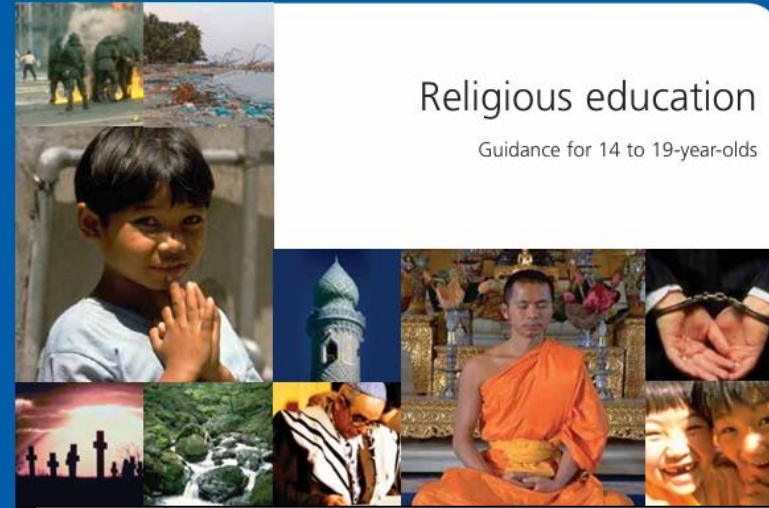

Astudiaethau achos yn enghreifftio ystod o ddulliau cyflwyno

Astudiaethau achos yn enghreifftio ystod o ddulliau cyflwyno	16
Addysg grefyddol statudol trwy ddewisiadau arholiad	17
Gwersi addysg grefyddol wedi'u hamserlennu	22
Wythnos drawsgwricwlaidd	28
Rhaglen gyfoethogi drawsgwricwlaidd	31
Rhaglen gyfoethogi'r cwricwlwm ehangach	36
Gwersi tiwtorial y Craidd Dysgu wedi'u hamserlennu	38
Cynhadledd undydd flynyddol	41
Cynhadledd flynyddol i gefnogi dewisiadau arholiad	47
Cymhwyster Bagloriaeth Cymru	49
Sgiliau Allweddol	55
Dyfarniad ASDAN (Rhwydwaith Datblygu ac Achredu Cynllun Dyfarnu)	61
Encilion a chynadleddau	64
Gwaith elusennol ac ymweliadau	66
Defnyddio eclips y BBC <i>Addysg Grefyddol: Addysg Ryfeddol</i>	69
Siart astudiaethau achos enghreifftiol	72

Religious education

Guidance for 14 to 19-year-olds

Case studies exemplifying a range of delivery models

Case studies exemplifying a range of delivery models	16
Statutory religious education through examination options	17
Timetabled religious education lessons	22
Cross-curricular week	28
Cross-curriculum enrichment programme	31
Wider curriculum enrichment programme	36
Learning Core timetabled tutorial lessons	38
Annual day conference	41
Annual conference to support examination options	47
The Welsh Baccalaureate Qualification	49
Key Skills	55
ASDAN award (Award Scheme Development and Accreditation Network)	61
Retreats and conferences	64
Charity work and visits	66
Using BBC eclips <i>Religious Education: Revitalising Education</i>	69
Exemplar case studies chart	72

Agored Cymru Dyfarniad Lefel 2 mewn Archwilio Bydolygon

Rhif Cymeradwyo/Dynodi CC: **C00/4448/0**

Credydau ei hangen: **3**

Cyfanswm amser y cymhwyster (TQT): **30 awr**

Isafswm y credydau ar lefel y cymhwyster neu ar lefel uwch: **3**

Mae'r cymhwyster hwn yn cael ei ystyried yn addas i ddysgwyr o dan 16 oed.

Ffi Safonol ar gyfer y Cymhwyster: **£10.50**

Dyddiad Adolygu: **31/10/2026**

Dyddiad Dechrau Gweithredol: **01/09/2021**

Tuall y trothwy a phwyntiau perfformiad: [Cliciwch yma](#)

Cymhwyster hwn yn rhan o gyfres lle dyfernir pob cymhwyster trwy bori ar hap. Bydd dysgwyr yn ennill y cymhwyster mwyaf o fewn y gyfres y maent wedi bodloni'r rheolau cyfuno.

Agored Cymru Level 2 Award in Exploring Worldviews

QW Approval/Designation No: **C00/4448/0**

Total credits required: **3**

Total qualification time (TQT): **30 hours**

Minimum credits at or above qualification level: **3**

This qualification is classified as suitable for pre-16 learners.

Standard Qualification Fee: **£10.50**

Review date: **31/10/2026**

Operational Start Date: **01/09/2021**

For performance points and threshold: [click here](#)

This qualification is part of a suite where each qualification is awarded serendipitously. Learners will be awarded the largest qualification within the suite for which they have met the rules of combination.

Agored Cymru Dyfarniad Estynedig Lefel 2 mewn Archwilio Bydolygon

Rhif Cymeradwyo/Dynodi CC: **C00/4448/1**

Credydau ei hangen: **8**

Cyfanswm amser y cymhwyster (TQT): **80 awr**

Isafswm y credydau ar lefel y cymhwyster neu ar lefel uwch: **5**

Mae'r cymhwyster hwn yn cael ei ystyried yn addas i ddysgwyr o dan 16 oed.

Agored Cymru Level 2 Extended Award in Exploring Worldviews

QW Approval/Designation No: **C00/4448/1**

Total credits required: **8**

Total qualification time (TQT): **80 hours**

Minimum credits at or above qualification level: **5**

This qualification is classified as suitable for pre-16 learners.

Standard Qualification Fee: **£28.00**

TGAU ASTUDIAETHAU CREFYDDOL

CRYNODEB O'R ASESU

Uned 1: Credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol ac anghrefyddol Arholiad ysgrifenedig: 1 awr 15 munud 30% o'r cymhwyster	60 marc
Cwestiynau sy'n gofyn am ymatebion gwrthrychol, cwestiynau sy'n gofyn am atebion byr ac estynedig.	
Uned 2: Crefydd a pherthnasoedd Asesiad di-arholiad: 6 awr 20% o'r cymhwyster	60 marc
Wedi'i osod gan CBAC, ei farcio gan y ganolfan a'i gymedroli gan CBAC. Bydd yr asesiad yn seiliedig ar un o ddwy thema osod a gosodiad y bydd CBAC yn eu gosod bob blwyddyn. Bydd y thema osod a'r gosodiad ar gael ar wefan Porth CBAC.	
Uned 3: Rolau, hawliau a chyfrifoldebau Arholiad ysgrifenedig: 1 awr 15 munud 30% o'r cymhwyster	60 marc
Cwestiynau sy'n gofyn am ymatebion gwrthrychol, cwestiynau sy'n gofyn am atebion byr ac estynedig.	
Uned 4: Crefydd a hawliau dynol Asesiad di-arholiad: 6 awr 20% o'r cymhwyster	60 marc
Wedi'i osod a'i farcio gan CBAC. Bydd yr asesiad yn seiliedig ar ddau o dri mater hawliau dynol gosod y bydd CBAC yn eu gosod bob blwyddyn. Bydd y materion hawliau dynol ar gael ar wefan Porth CBAC.	

Cymhwyster unedol, di-haen yw hwn.

Ac eithrio Uned 1, sy'n uned ragarweiniol, nid yw trefn cyflwyno'r unedau eraill yn awgrymu unrhyw hierarchaeth.

Bydd yr arholiadau ar gyfer Unedau 1 a 3, a chyflwyno asesiad di-arholiad Uned 2 ar gael am y tro cyntaf yn haf 2026. Bydd modd cyflwyno asesiad di-arholiad Uned 4 am y tro cyntaf yn haf 2027. Yna bydd pob asesiad ar gael bob cyfres haf.

Caiff y cymhwyster ei ddyfarnu am y tro cyntaf yn 2027.

SUMMARY OF ASSESSMENT

Unit 1: Religious and non-religious beliefs, teachings and practices Written examination: 1 hour 15 minutes 30% of qualification	60 marks
Questions requiring objective responses, questions that require short and extended answers.	
Unit 2: Religion and relationships Non-examination assessment: 6 hours 20% of qualification	60 marks
Set by WJEC, marked by the Centre and moderated by WJEC. The assessment will be based on one of two set themes and a statement which will be set by WJEC annually. The set theme and statement will be available via the WJEC Portal.	
Unit 3: Roles, rights and responsibilities Written examination: 1 hour 15 minutes 30% of qualification	60 marks
Questions requiring objective responses, questions that require short and extended answers.	
Unit 4: Religion and human rights Non-examination assessment: 6 hours 20% of qualification	60 marks
Set and marked by WJEC. The assessment will be based on two of three set human rights issues which will be set by WJEC annually. The set human rights issues will be available via the WJEC Portal.	

This is a unitised, untiered qualification.

Aside from Unit 1, which is an introductory unit, there is no hierarchy implied by the order in which the other units are presented.

The examinations for Units 1 and 3, and the submission of Unit 2, will be available for the first time in summer 2026. The submission of Unit 4 will be available for the first time in summer 2027. Each assessment will then be available every summer series.

The first award of the qualification will be 2027.

Cyfres Sgiliau Skills Suite

CYMWYSTERAU
CENEDLAETHOL

NATIONAL
QUALIFICATIONS

Sgiliau am Oes

▪ Celf a Chrefft▪ Cerddoriaeth, Dawns a Drama▪ Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant▪ Cyfranogiad Cymunedol▪ Cymorth Cyntaf Sylfaenol▪ Cynaliadwyedd Ar Waith▪ Cynllunio a Pharatoi Bwyd▪ Deall Eich Hun ac Eraill▪ Democratiaeth Ar Waith▪ Dewisiadau Moesegol▪ Diogelwch Ar-Lein▪ Diogelwch Personol▪ Ffilm a Chyfryngau Digidol▪ Ffordd Iach o Fyw▪ Ffydd a Chred yn y Gymuned	▪ Garddio Ymarferol▪ Gofalu am Eraill▪ Gwaith Tîm▪ Gwerthoedd ar Gyfer Bywyd▪ Gwyddoniaeth a Thechnoleg mewn Bywyd Bob Dydd▪ Iaith Arwyddion Prydain▪ Iechyd Meddwl a Lles▪ Llythrennedd Ariannol▪ Perthnasoedd Iach▪ Rheoli a Chynnal a Chadw Cartref▪ Sgiliau yn yr Amgylchedd Naturiol▪ Y Gyfraith Bob Dydd▪ Ymarfer Corff i Bawb

Skills for Life

▪ Art and Crafts▪ Basic First Aid▪ British Sign Language▪ Community Participation▪ Democracy In Action▪ Digital Film and Media▪ Equality, Diversity and Inclusion▪ Ethical Choices▪ Everyday Law▪ Exercise For All▪ Faith and Belief in the Community▪ Financial Literacy▪ Food Planning and Preparation▪ Healthy Lifestyle	▪ Healthy Relationships▪ Home Management and Maintenance▪ Looking After Others▪ Mental Health and Wellbeing▪ Music, Dance and Drama▪ Online Safety▪ Personal Safety▪ Practical Gardening▪ Science and Technology in Everyday Life▪ Skills in the Natural Environment▪ Sustainability In Action▪ Teamwork▪ Understanding Self and Others▪ Values for Life

Enghreifftiau o Resymeg Cwricwlwm:

Gwerthoedd, Statws Eglwys a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg ar gyfer Ysgolion Gwirfoddol ac Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr

GwEGogledd.Cymru
@GwEGogleddCymru
post@gwegogledd.cymru

English

Tudalen 34

Gwirfoddol a Reolir
(yr Eglwys yng Nghymru)

Hawarden Village
Church School
Gwirfoddol a
Gynorthwyr
(yr Eglwys yng Nghymru)

Gwirfoddol a Gynorthwyr
(Catholig)

Elfen Statudol:
Crefydd, Gwerthoedd a
Moeseg

Enghreifftiau o Ddatganiadau
Rhesymeg Cwricwlwm

Pob ysgol

Example Curriculum Rationales:

Values, Church Status and RVE for Voluntary Controlled and Voluntary Aided Schools

GwEGogledd.Cymru
@GwEGogleddCymru
post@gwegogledd.cymru

Cymraeg

Tudalen 35

Voluntary Controlled (CiW)

Hawarden Village
Church School

Voluntary Aided (CiW)

Voluntary Aided (Catholic)

Mandatory
Element:
RVE

Example Curriculum
Rationale Statements

All Schools

Elfen Statudol: Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg

Enghreifftiau o Ddatganiadau Rhesymeg Cwricwlwm

Mae Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn rhan statudol o Gwricwlwm y Dyniaethau ac yn seiliedig ar gyfres o gysyniadau a syniadau mawr. Mae ein cwricwlwm yn darparu ystod o ddulliau disgyblaethol i gefnogi dysgwyr wrth iddynt fynd i'r afael yn feirniadol ag ystod eang o gredoau athronyddol crefyddol ac anghrefyddol.

Tedaleir 36

(Ysgolion Sir, Ysgolion Sefydledig heb ethos crefyddol ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir)

Dyluniwyd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ein hysgol i roi sylw i'r Maes Llafur Cytunedig.

- ***(Gwirfoddol a Gynorthwyir – Yr Eglwys yng Nghymru)***

Dyluniwyd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ein hysgol yn unol â gweithredoedd ymddiriedolaeth yr ysgol. Mae Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn seiliedig ar Ganllawiau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg yr Eglwys yng Nghymru ac yn rhoi ystyriaeth i'r Maes Llafur Cytunedig.

- ***(Gwirfoddol a Gynorthwyir – Ysgolion Catholig)***

Dyluniwyd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ein hysgol yn unol â gweithredoedd ymddiriedolaeth yr ysgol ac wrth roi ystyriaeth i'r Maes Llafur Cytunedig.

Mandatory Element: RVE

Example Curriculum Rationale Statements

Religion, Values and Ethics is a mandatory part of our Humanities curriculum and is built upon a series of concepts and big ideas. Our curriculum provides a range of disciplinary approaches to support learners to engage critically with a broad range of religious and non-religious philosophical convictions.

(County Schools, Foundation Schools without a religious ethos and Voluntary Controlled Schools)

Religion, Values and Ethics in our school has been designed having regards to the Agreed Syllabus.

- ***(Voluntary Aided – Church in Wales)***

Religion, values and ethics (RVE) in our school has been designed in accordance with the trust deeds of the school. Our RVE is informed by the Church in Wales Supporting Guidance for RVE and has regard to the Agreed Syllabus.

- ***(Voluntary Aided – Roman Catholic Schools)***

Religion, Values and Ethics in our school has been designed in accordance with the school's trust deeds and has regard to the Agreed Syllabus.

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1					
2					
3					
4					
5					

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1					
2		RVE			
3					
4					
5					

Tudalen 39

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1					
2		Hum			
3				Hum	
4					
5			Hum		

Amlldisgyblaethol

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1			Sci		
2		RVE			
3				Art	
4			History		
5					

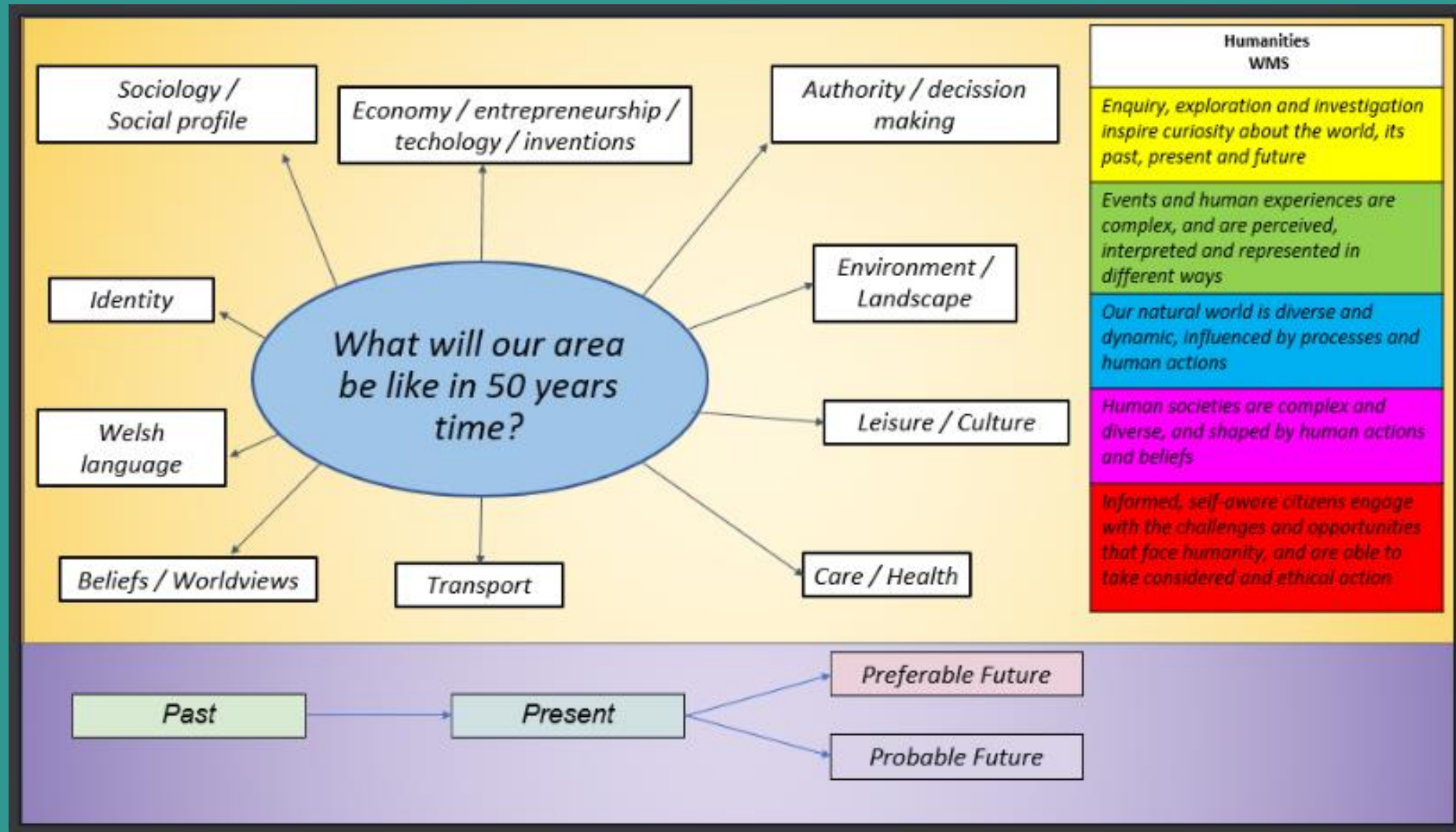
Tudalen 40

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1					RVE
2		Geo			
3				History	
4	Social Studies				
5			Business Studies		

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1				Project 1 Belief represented in Art History	
2					
3					
4					
5					

Tudalen 41

Timetable					
Lesson	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri
1				Hum Project Change and Continuity in school's locality	
2					
3					
4					
5					

Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg

siciaeth seciwlaredd
 traddodiad cydraddoldeb perthyn islam
 symbolaeth gwahaniaethu purpas
 tarddiad gwirionedd profiad-o-grefydd anffyddiaeth
 cyd-berthnasau moesau crefyddoldeb diwinyddiaeth
 perthnasau safiad-bywyd
 hunan ystyr moesoldeb jainiaeth crefyddol dynoliaeth anthropoleg
 cyfrifoldeb cyflwr-dynol goddefgarwch byddolgyon cristnogaeth
 cwestiynau-eithaf gweithredu-cymdeithasol astudiaeth gwybodaeth addoliad
 ymarfer iddewiaeth theistiaeth credoau-sefydliadol cymuned ysbrydolrwydd rhagfarn
 cynefin drygioni bwdhaeth hunaniaeth bywyd gwerthoedd cymdeithaseg dyneiddiaeth
 dathlu daioni cred ffynonellau-ardurdod ffynonellau-ardurdod rhyfeddod
 athroniaeth plwraliaeth amrywiaeth fflydd crefydd
 hindwaeth personol rhyddid awdurdod
 hawliau marwolaeth
 realiti-eithaf

1. Pa eiriau oedd yn sefyll allan i chi?

1. Pa eiriau oedd yn sefyll allan i chi?
2. Pa eiriau oedd ar goll?

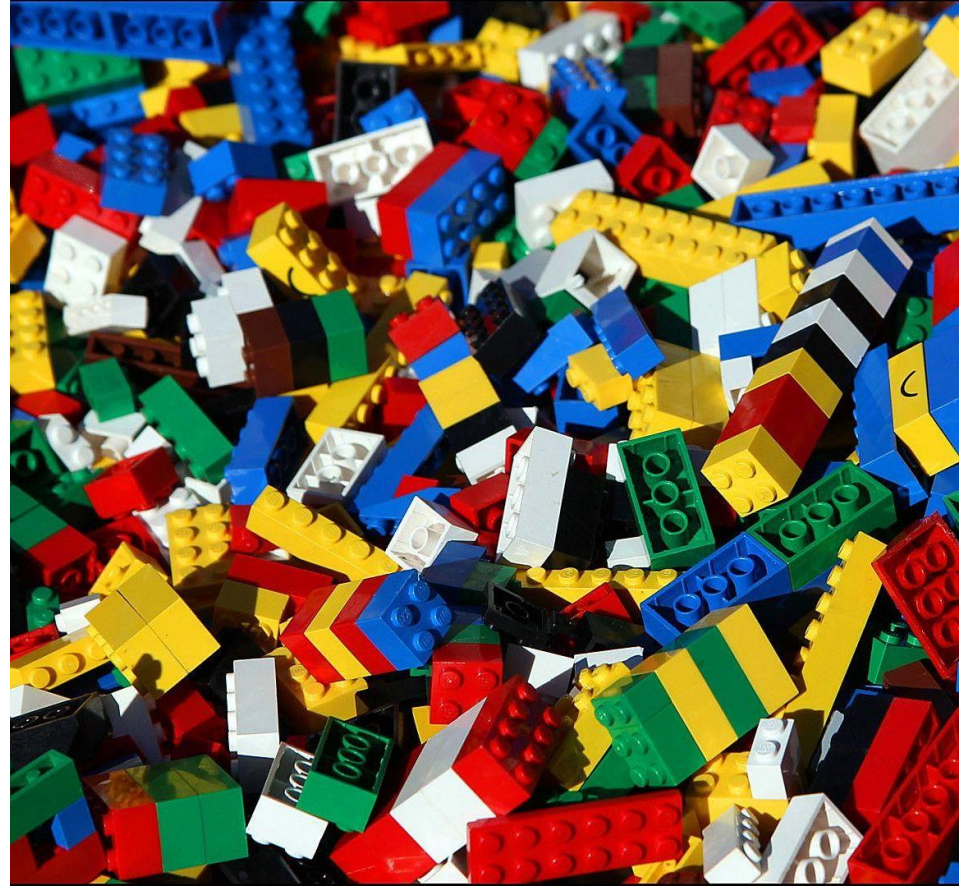

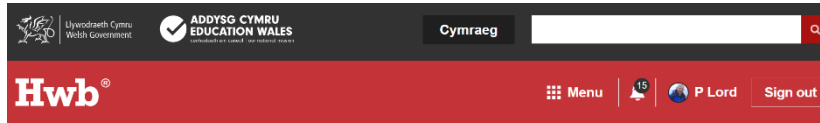
1. Pa eiriau oedd yn sefyll allan i chi?
2. Pa eiriau oedd ar goll?
3. Pa eiriau oeddech chi'n chwilio amdanynt?

1. Pa eiriau oedd yn sefyll allan i chi?
2. Pa eiriau oedd ar goll?
3. Pa eiriau oeddech chi'n chwilio amdanynt?
4. Beth mae hyn yn dweud wrthy ch am y ffordd yr ydych yn ymdrin â Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg?

Areas of learning and experience Meysydd dysgu a phrofiad

Y Celfyddydau Mynegiannol
Expressive Arts

Iechyd a Lles
Health and Well-being

Y Dyniaethau
Humanities

Ieithoedd, Llythrennedd a
Chyfathrebu
Languages, Literacy and
Communication

Mathemateg a Rhifedd
Mathematics and Numeracy

Gwyddoniaeth a Thechnoleg
Science and Technology

Hafan > Cwricwlwm i Gymru > Y Dyniaethau

MAES DYSGU A PHROFIAD

Y Dyniaethau Humanities

Canllawiau i helpu ysgolion a lleoliadau i ddatblygu eu cwricwlwm eu hunain, gan alluogi dysgwyr i ddatblygu o ran y pedwar diben.

Cynnwys

1. Cyflwyniad
2. Datganiadau o'r hyn sy'n bwysig
3. Egwyddorion cynnydd

4. Disgrifiadau dysgu

5. Cynllunio eich cwricwlwm

5. Designing your curriculum

1. Cyflwyniad

Gall Maes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau (Maes) gynnwys ymdeimlad o

PERTHNASOL

CYNNWYS

Sgiliau trawsgwricwlaidd a sgiliau cyfannol

Ystyriaethau penodol ar gyfer y Maes hwn

Cysylltiadau allweddol gyda Meysydd eraill

Themâu trawsgwricwlaidd

Canllawiau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg

CONTENTS

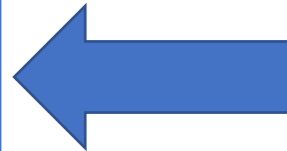
Cross-curricular skills and integral skills

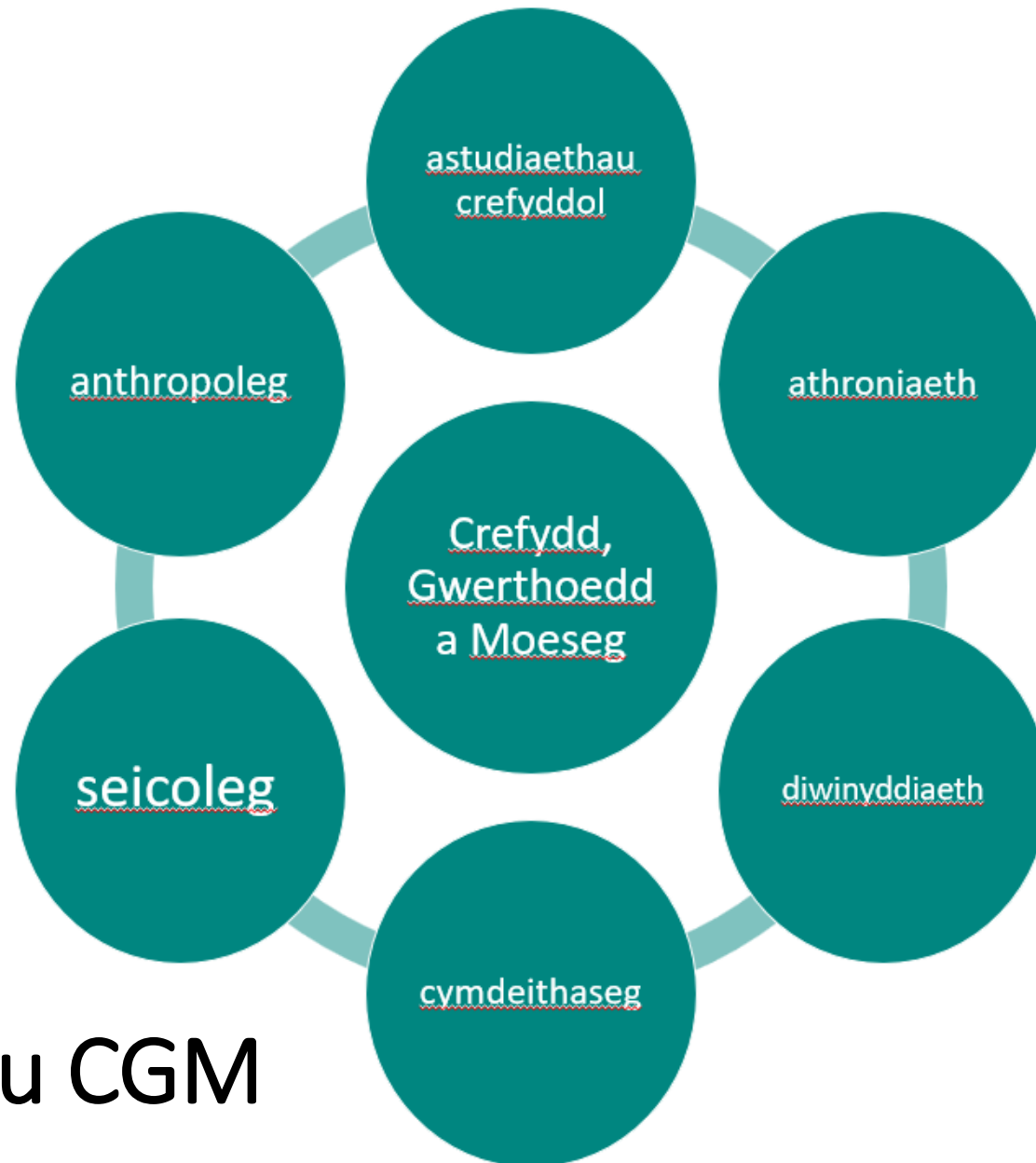
Specific considerations for this Area

Key links with other Areas

Cross-cutting themes

Religion, values and ethics guidance

Disgyblaethau CGM

Disgyblaethau CGM

Athroniaeth – Pam ddylem ni fod yn garedig i bobl eraill?

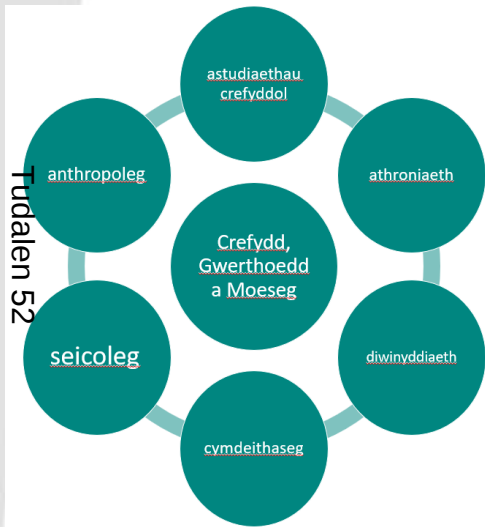
Diwinyddiaeth – Beth mae'r stori yn dweud wrthym am sut i drin pobl eraill?

Cymdeithaseg – Pwy sy'n ein helpu o fewn ein cymuned? (arweinwyr crefyddol)

Seicoleg – A yw dathliadau yn ein gwneud ni'n hapus?

Anthropoleg – Pam ydym yn dathlu digwyddiadau'r gorffennol? A yw pobl eraill yn dathlu mewn ffyrdd sy'n wahanol i fi?

Astudiaethau crefyddol – Pa straeon sy'n bwysig i bobl o amrediad o gredoau crefyddol gwahanol?

Disgyblaethau CGM

Athroniaeth

A oes duw? O ble ddaethon ni? Beth yw pwrpas bywyd?

Diwinyddiaeth

Beth mae'r Beibl/Qur'an/Natur yn ei ddweud wrthym am Dduw?

Cymdeithaseg

Pam fod llawer yn fy nghymuned yn dathlu'r Nadolig hyd yn oed os nad yw'r mwya frif ohonyn nhw'n dilyn Crist?

Seicoleg

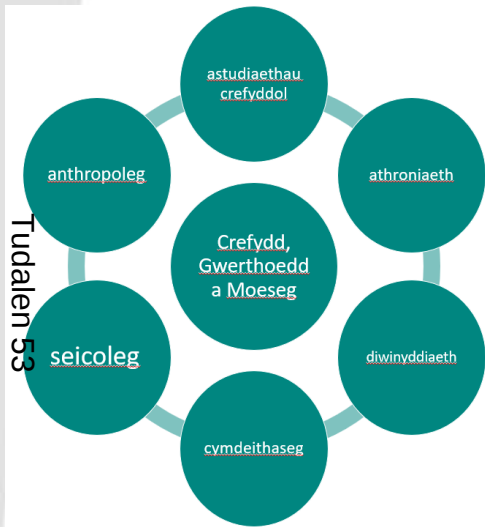
Pam mae mwy o bobl grefyddol dan lai o straen ac yn fwy bodlon ar eu bywydau n a phobl anghrefyddol?

Anthropoleg -

Pam mae diwylliannau ledled y byd yn ei chael hi'n bwysig cofio digwyddiadau'r go rffennol? Ydy anifeiliaid yn cofio llwyddiannau'r hynafiaid?

Astudiaethau Crefyddol -

Pam fod yna themâu cyffredin mewn gwahanol grefyddau ond eto mae'r arferion morwahanol – e.e. addoliad, adeiladau, credoau, sylfaenwyr ac ati...

- datblygu dealltwriaeth o'r ddisgyblaeth a'i gwerth
- darparu cyd-destunau cyfoethog i ddysgwyr fod yn chwilfrydig, archwilio

What concepts should be
included in RVE?

Pa gysyniadau ddylai fod
Wedi'i gynnwys yn RVE?

Pa gysyniadau sy'n ganolog i'r topig neu'r thema?
Sut ydych yn helpu'ch dysgwyr i ddeall rhain?

addoliad	cyd-berthnasau	daioni	gweithredu- cymdeithasol	personol	safiad-bywyd
amrywiaeth	cyd-gysylltiad	dathlu	gwerthoedd	perthnasau	sancteiddrwyd d
awdurdod	cydraddoldeb	diwylliant	gwirionedd	perthyn	seciwlaredd
bydolygon	cyfiawnder	drygioni	gwybodaeth	plwraliaeth	symbolaeth
bywyd	cyfrifoldeb	dyneiddiaeth	hawliau	profiad-o- grefydd	tarddiad
cred	cyflwr-dynol	dynoliaeth	hunaniaeth	pwrpas	traddodiad
crefydd	cymdeithaseg	ffynonellau	hunan	realiti-eithaf	ymarfer
credoau- sefydliadol	cymuned	ffydd- awdurdod	marwolaeth	rhagfarn	ystyr
crefyddoldeb	cynladwyaeth	goddefgarwch	moesau	rhyddid	
cwestiynau- eithaf	cynefin	gwahaniaethu	moesoldeb	rhyfeddod	ysbrydolrwydd

A young boy with short dark hair, wearing a white zip-up shirt, is looking upwards with a curious expression. He is in a room with other people in the background, including a man in a dark blue shirt and another person in a light blue suit. A chandelier is visible on the ceiling.

Jaleel's big day
will be a day called Eid al-Fitr.

Pa wybodaeth allwch
chi ei dysgu o'r
fideo?

Pa gysyniadau sy'n
cael eu harchwilio yn
y fideo?

Gwybodaeth	Cysyniadau
Eid ul Fitr, Ramadan	Gwyliau a dathliadau
Dysgu Arabeg	Hunaniaeth
Mosg	Lle arbennig, cymuned
Meddwl am eraill, bod yn garedig	Cymuned, diwylliant
Ymryddio yn ystod Ramadam	Dilyn rheolau
Qur'an	Ffynhonnell awdurdod
Gweddi, ymolchi	Defod, addoliad

- Beth yw'r deilliannau dysgu a fwriedir ar gyfer yr uned hon o waith?
- Beth mae'r dysgwyr eisoes yn ei wybod, yn ei ddeall ac yn gallu ei wneud?
- Pa gysyniadau ddylai fy nysgwyr eu datblygu?
- Pa wybodaeth a sgiliau ddylai fy nysgwyr eu datblygu?
- Pa wybodaeth hanfodol fydd angen ar y dysgwyr?
- Sut byddaf yn gwybod bod fy nysgwyr wedi dysgu a deall hyn?

Meddwl am weithgareddau difyr!

Gwneud cerdyn cyfarch...arsylwi ar gywion yn deor mewn deorydd...
siocled Masnach Deg...ailgreu gardd Basg...dylunio het Basg...
gorsafoedd y Groes...stori'r Atgyfodiad...Pasg o gwmpas y byd. ..

Neu...

Pam mae Pasg yn bwysig i rai bobl?

Beth yw dy brofiad di o'r Pasg?

Gwener y Groglith

Arwyddocâd y Pasg: maddeuant, aberth, iachawdwriaeth, ffydd, cred, brad,
atgyfodiad, bywyd ar ôl marwolaeth, cosb, cyfiawnder.

Sylfaen y ffydd Gristnogol

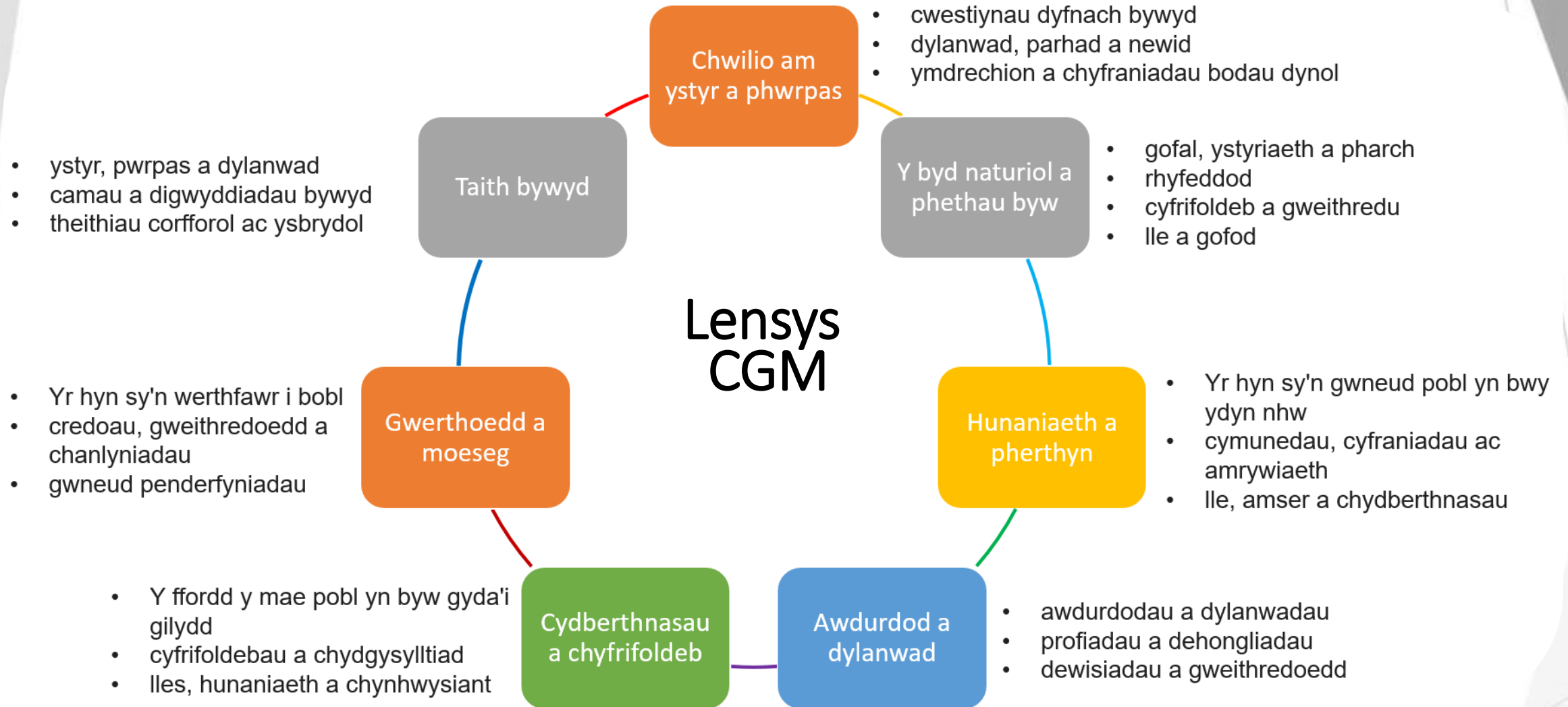
Gwybodaeth	Cysyniadau
Eid ul Fitr, Ramadan	Gwyliau a dathliadau
Dysgu Arabeg	Hunaniaeth
Mosg	Lle arbennig, cymuned
Meddwl am eraill, bod yn garedig	Cymuned, diwylliant
Ymprydio yn ystod Ramadam	Dilyn rheolau
Qur'an	Ffynhonnell awdurdod
Gweddi, ymolchi	Defod, addoliad

- Beth yw'r deilliannau dysgu a fwriedir ar gyfer yr uned hon o waith?
- Beth mae'r dysgwyr eisoes yn ei wybod, yn ei ddeall ac yn gallu ei wneud?
- Pa gysyniadau ddylai fy nysgwyr eu datblygu?
- Pa wybodaeth a sgiliau ddylai fy nysgwyr eu datblygu?
- Pa wybodaeth hanfodol fydd angen ar y dysgwyr?
- Sut byddaf yn gwybod bod fy nysgwyr wedi dysgu a deall hyn?

ENWHRIFFT 3

Cysyniad	Yr hyn yr wyf am iddynt ei wybod	Yr hyn yr wyf am iddynt ei ddeall	Gweithgareddau posib
Perthyn cymuned braddodiad arfenon dathlu gwernhaedd cydberthynas symbolaeth Addoli	Pa gwlad mae crefydd sikhaudd yn dod o yn gwneud hyn? Beth yw enw ket arbennig mae bachgen sikh yn gwisgo? Beth yw arfer pwyag o fewn sikhaudd? Beth sydd yn digwydd yn ystad guyl Uaisakhi?	diwylliant, crefydd sikhaudd pwyagwydd guys mewn crefydd sikhaudd rheolau l arfenon sikhaudd pwyagwydd y deml Beth yw guyl Uaisakhi → pam fod o'n cael ei dathlu	labelu bachgen sikh ~ beth mae nhw yn ei wisgo feili feithiau am arfenon sikhaudd edrych ar straeon sikhaudd ~ anrheidiad Poster digwyddiadau guyl Uaisakhi

Gweithgaredd 3b

The Bible:

Is it just
another book?

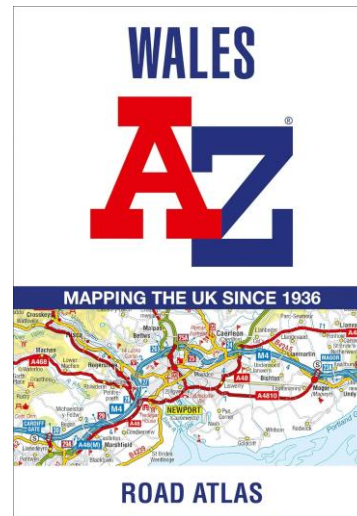
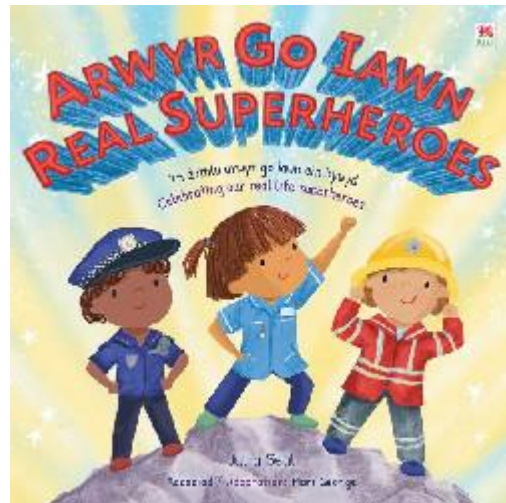
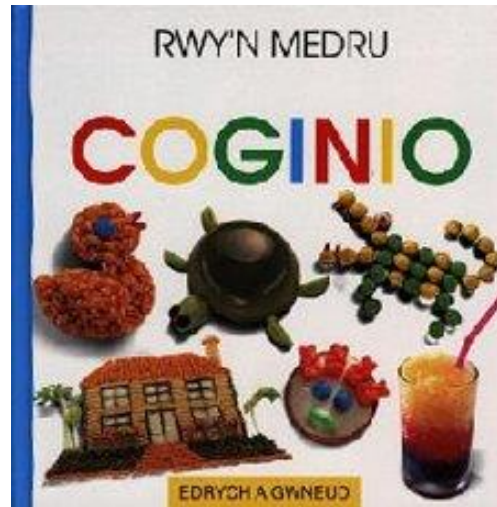
Authority and
influence

Values and
ethics

BEIBL BACH I BLANT

Y dechrau gorau un

Y Beibl:

Ai llyfr cyffredin
mohono?

Awdurdod a
dylanwad

Gwerthoedd a
moeseg

Gus Speth:

Cyn weinyddwr,
Rhaglen Ddatblygu'r
Cenhedloedd
Unedig, Yr Unol
Daleithiau

“O’n i’n arfer credu taw’r prif broblemau amgylcheddol oedd colli bioamrywiaeth, ecosystemau yn dymchwel a newid hinsawdd. Meddyliais y byddem yn gallu datrys y problemau hyn gyda 30 mlynedd o wyddoniaeth dda. Ond roeddwn yn anghywir.

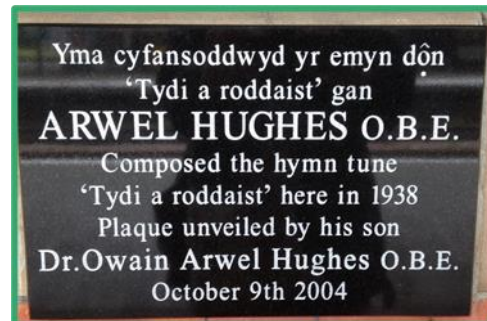
Y prif broblemau amgylcheddol yw hunanoldeb, trachwant a difaterwch... er mwyn delio gyda rheiny mae angen trawsnewidiad ysbrydol a diwylliannol a dydyn ni (y cyfreithwyr) a’r gwyddonwyr, ddim yn gwybod sut i wneud hynny.”

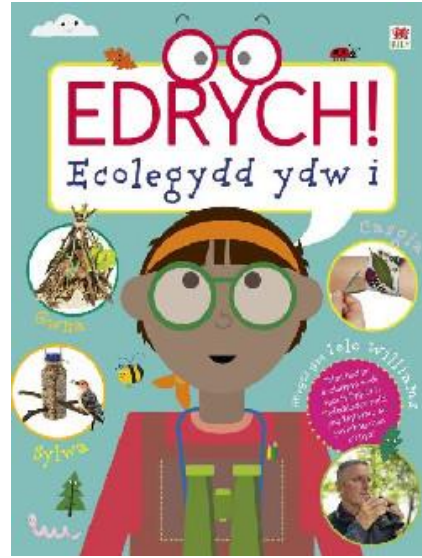
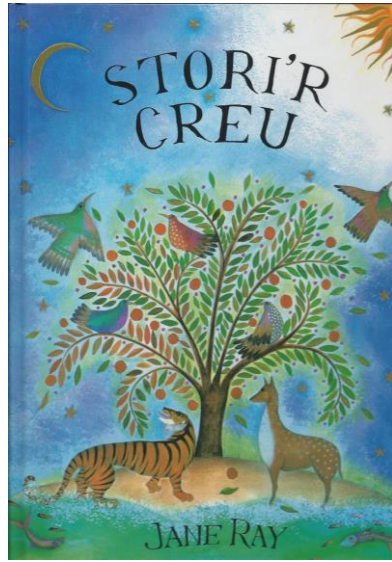
Y byd naturiol a
phethau byw

Cydberthnasau
a chyfrifoldeb

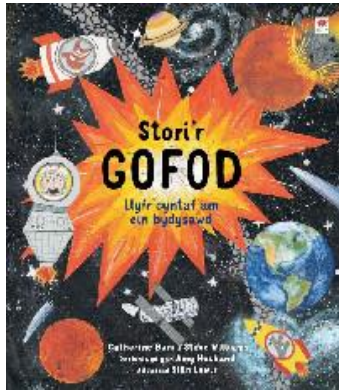
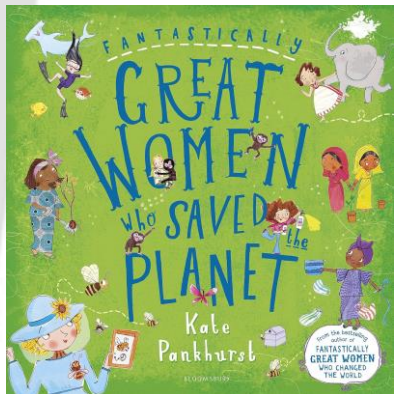
Partneriaeth **Bioamrywiaeth** Cymru
Wales **Biodiversity** Partnership

Y byd naturiol a
phethau byw

Cydberthnasau
a chyfrifoldeb

GOODWILL MESSAGE

OF THE YOUTH OF WALES

Neges Ewyllys Da Ieuenctid Cymru

GWILYM DAVIES, 1879-1955
Founder of the Message

GOODWILL DAY, MAY 18th, 1961

Dydd Ewyllys Da

Published by The Welsh League of Youth in collaboration with The Welsh National Council of U.N.A.

XTX 1975 A6

Neges Heddwch ac Ewyllys Da
Peace and Goodwill Message

Gwrth-hiliaeth
Anti-racism

Urdd

GALW. NHW. ALLAN. CALL. THEM. OUT.

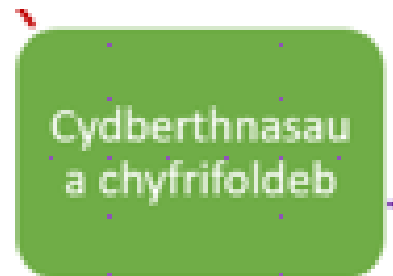
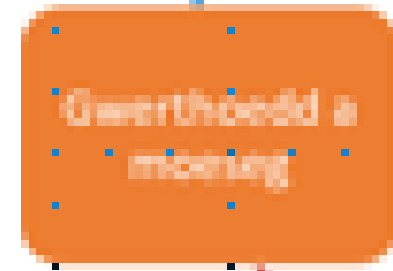
18 MAI
2023

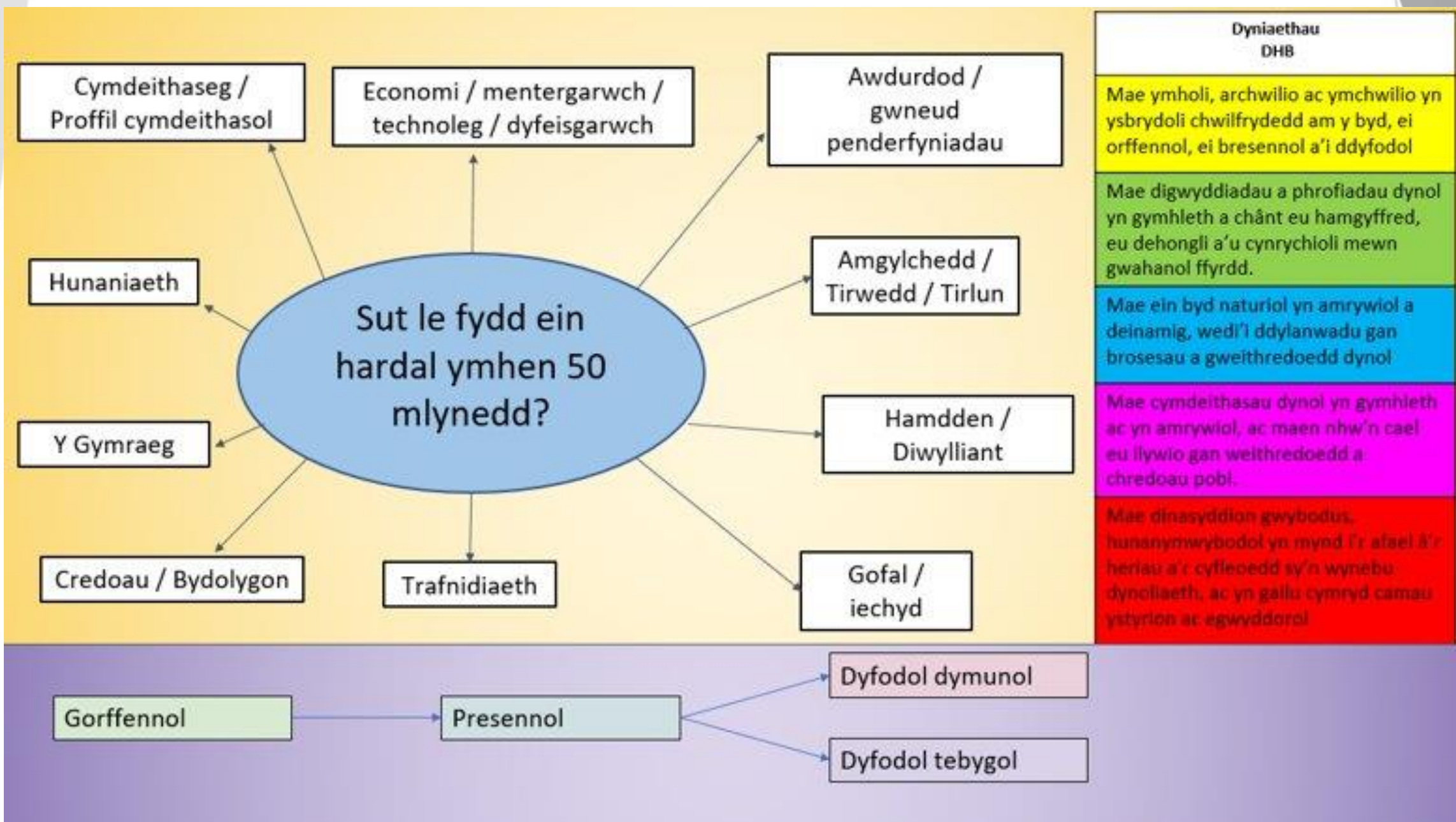
Rhanna. Cefnoga. Gweithreda.

Share. Support. Take action.

Anti-racism charity calls on rest of UK to follow Wales' lead on black history curriculum

i Mandadol

Mae'r canllawiau ar grefydd, gwerthoedd a moeseg ym Maes y Dyniaethau yn statudol a chânt eu cyhoeddi o dan adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 (y Ddeddf) a bwriedir iddyn nhw helpu'r rhai sy'n gyfrifol o dan y Ddeddf am gynllunio'r maes llafur ar gyfer crefydd, gwerthoedd a moeseg fel rhan o gwricwlwm yr ysgol.

Crefydd, gwerthoedd a moeseg

Statws cyfreithiol y canllawiau ar grefydd, gwerthoedd a moeseg

gan ystyried

‘rhaid i berson ystyried y canllawiau, ymgysylltu â nhw a’u hystyried yn ofalus cyn gwneud penderfyniad neu benderfynu ar bolisi. Wedi gwneud hynny, byddai angen rheswm da dros unrhyw wyro oddi wrtho a chyfiawnhad dros beidio â chydymffurfio ag ef. Mae unrhyw wyriad oddi wrtho angen sail dystiolaethol gadarn.’

Mae'r canllawiau ar Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg ym Maes y Dyniaethau wedi cael eu hysgrifennu i fod yn hygyrch i bawb sy'n gyfrifol am gynllunio cwricwlwm. Bydd yn rhaid i'r canlynol ystyried y canllawiau wrth gynllunio cwricwlwm:

- pennaeth ysgol a gynhelir neu ysgol feithrin a gynhelir
- corff llywodraethu ysgol a gynhelir neu ysgol feithrin a gynhelir
- darparwr addysg feithrin a ariennir nas cynhelir
- yr athro sy'n gyfrifol am uned cyfeirio disgyblion
- pwyllgor rheoli uned cyfeirio disgyblion
- person sy'n darparu addysgu a dysgu ar gyfer plentyn ac eithrio mewn ysgol a gynhelir, ysgol feithrin a gynhelir neu uned cyfeirio disgyblion yn rhinwedd trefniadau a wneir o dan adran 19A o Ddeddf Addysg 1996 (p. 56)
- awdurdod lleol yng Nghymru

Yr hawl i dynnu'n ôl ac Crefydd, gwerthoedd a moeseg ôl-16

Mae CGaM yn orfodol i bob dysgwr rhwng 3 ac 16 oed

Mae hyn bellach yn cynnwys plant meithrin:

(gan gynnwys y rhai mewn lleoliadau meithrin a ariennir nas cynhelir)

Crefydd, gwerthoedd a moeseg

Statws cyfreithiol y canllawiau ar grefydd,
gwerthoedd a moeseg

Rhaid i CGM fod yn lluosog

Felly mae'n rhaid iddo gael ei ddylunio fel ei fod:

- adlewyrchu'r ffaith bod y traddodiadau crefyddol yng Nghymru yn Gristnogol yn bennaf tra'n ystyried dysgeidiaeth ac arferion y prif grefyddau eraill a gynrychiolir yng Nghymru
- hefyd yn adlewyrchu'r ffaith bod ystod o argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol yn cael eu dal yng Nghymru

Argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol

Nid yw'n gyfystyr â'r termau "barn" a "syniadau". Mae'n dynodi safbwyntiau sy'n cyrraedd lefel benodol o rymusrwydd, difrifoldeb, cydlynad a phwysigrwydd.

Mae'r rhain yn cynnwys credoau fel:

Dyneiddiaeth

Anffyddiaeth

Seciwlariaeth

Nid argyhoeddiadau athronyddol neu greddoau crefyddol anghrefyddol yn unig yw Heddychiaeth a Feganiaeth

Rhaid i CGM fod yn wrthrychol, yn feirniadol ac yn blwraliaethol

Mae Crefydd Gwerthoedd a Moeseg yn cael ei bennu'n lleol

Rhaid i bob awdurdod lleol gael ei faes llafur cytûn ei hun ar gyfer CGM

Rhaid i'r maes llafur cytûn roi sylw i ganllawiau statudol Cwricwlwm i Gymru ar Hwb gan gynnwys y canllawiau CGM

Rhaid i ysgolion a lleoliadau ystyried y maes llafur cytûn wrth ddylunio eu cwricwlwm.

Crefydd, gwerthoedd a moeseg

Statws cyfreithiol y canllawiau ar grefydd, gwerthoedd a moeseg

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol

Mae CYSAG (SACRE) ym mhob awdurdod lleol:

[CYSAG Gwynedd](#)

[CYSAG Ynys Môn](#)

[CYSAG Conwy](#)

[CYSAG Sir Ddinbych](#)

[CYSAG Sir Fflint](#)

[CYSAG Wrecsam](#)

Beth yw CYSAG?

- Yn gyfrifol am Grefydd Gwerthoedd a Moeseg yn lleol.
- 3 grwp: cynghorwyr, athrawon a chynrychiolwyr crefyddol
- Cyfarfod tymhorol
- Monitro a chynghori
- Adroddiad blynyddol

Enghreifftiau o Resymeg Cwricwlwm:

Gwerthoedd, Statws Eglwys a Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg ar gyfer Ysgolion Gwirfoddol ac Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr

GwEGogledd.Cymru
@GwEGogleddCymru
post@gwegogledd.cymru

English

Tudalen 71

Gwirfoddol a Reolir
(yr Eglwys yng Nghymru)

Hawarden Village
Church School
Gwirfoddol a
Gynorthwyr
(yr Eglwys yng Nghymru)

Gwirfoddol a Gynorthwyr
(Catholig)

Elfen Statudol:
Crefydd, Gwerthoedd a
Moeseg

Enghreifftiau o Ddatganiadau
Rhesymeg Cwricwlwm

Pob ysgol

Diolch yn fawr!